

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание. (Втора сесия.)

XXIII. ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЕЛНИКЪ 28 НОЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 2 часа 25 мин. послѣ пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова.)

Председателъ: Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ: (Чете): Отъ 53 души представители присѣствуватъ 40, а отсъствуватъ 13.

Председателъ: Тѣй като болшинството на Събранието присѣствува, то обявявамъ засѣданието за открито. Ще се продължи законопроекта за горитѣ.

Докл. Яневъ (чете):

Горско управление:

Чл. 35. Споредъ проекта, споредъ комисията 40. За надзираванieto и въздиганieto на горитѣ въ княжеството въобще и за управлението на държавнитѣ гори се учрѣдава едно управление подѣ название Горско управление, което стои подѣ вѣдомството на Финансовото М-ство.»

Комисията въ този членъ не е направила никаква прибавка.

Председателъ: Който приема члена, както е въ проекта да си дигне рѣката. (Болшинство).

Докл. Яневъ: (Чете): Чл. 36. На чело на това управление стои единъ специалистъ подѣ название началникъ на Горското управление.

Комисията е прибавила и «3-ма помощници, които сж свършили курсъ на лѣсоводство, тѣ служатъ, като наставници на окръжний лѣсничей». (Приема се).

Чл. 37. Въ всѣко окръжие се назначава по единъ лѣсничѣ. Лѣсничѣтѣ се раздѣлятъ на два класса: 5 първо-класни и 9 второкласни.

Комисията исчислила числата 5 и 9, както е оставила: «на два класа: първо-класни и второкласни». (Приема се).

Чл. 38. Всѣки окръженъ лѣсничѣ трѣба да има свой конѣ да обикаля въ окръга за извършванieto на обязан-ноститѣ си. (Приетъ).

Чл. 39. Въ всѣки окръгъ се назначава отъ окръжния управителъ за вардение на държавнитѣ гори нужното число горски стражари, които трѣба да сж хора свѣдующи и грамотни.

Комисията е направила слѣдующата прибавка: «но общината съ одобрението на окръжний управителъ».

Поповъ: Комисията нѣмаше такова прибавление съ одобрението на окр. управители, но «съ одобрението на началника».

Бобчевъ: Сжщото искахъ да кажа, което каза и г-нъ Попповъ.

Дуковъ: Това сжщото и азъ.

Г. Геровъ: Трѣба да се тури съ позволенieto на кмета.

Шивачовъ: Когато самия кметъ ще иска да се туря стражаръ, тогава защо да се поставя кмета, най-добръ е околийски началникъ.

Докл. Яневъ: Добръ е турено тамъ: „когато се хваща горски стражаръ“, за да се знае какви лица сж поставени отъ кмета; за това е турено: „съ одобрението на окръжни управителъ“.

Г. Геровъ: Азъ като членъ отъ комисията, такова пълномощие не съмъ давалъ на управителъ, първо пълномощие има тукъ горскиятъ лѣсничей. Горски лѣсничей е пълномощенъ отъ управителя, както и отъ Финансовото М-ство. Колкото до общинскитѣ, то не остава друго нищо, освѣнъ тия хора да се опредѣлятъ отъ градската община или отъ околийскитѣ началници.

Дуковъ: Члена е много ясенъ и прибавката е много на мѣстото си; тя вече казва за правителственитѣ гори така: (чете; виждъ по-горѣ). Значи отъ общинското управление се удобрява, а не отъ околийскитѣ началници; защото най-близка станция е общината

Ст. Х. Добревъ: Азъ искамъ отъ общинското управление, а не отъ кмета направило.

М-ръ Цанковъ: Вардача, който ще бѣде за общинското управление, той се смѣта чиновникъ или служителъ при общинското управление, а всичкитѣ служители се назначаватъ отъ общин. управление и се потвърждаватъ отъ околийскитѣ началници или управители и даже отъ М-ра. Това е опредѣлението въ закона за общинитѣ, то значи, че има надзорникъ надъ него, който е самото Министерство. (Гласъ: Да се прочете члена още веднажъ. Доклад. Яневъ чете члена съ прибавката).

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание члена, както се прочете отъ докладчика съ прибавката? (Приема). Който го приема да си дигне ржката. (Болшинство).

Докл. Яневъ (чете):

«Чл. 40. Горскитѣ стражари трѣба да носятъ установената униформа и оружие».

Комисията е направила слѣдующето измѣнение: „билитѣ държавни или общински трѣба да си носятъ установена форма и оружие“.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание члена съ прибавлението на комисията? (Приема). Който приема да си дигне ржката. (Болшинство).

Докл. Яневъ (чете):

«Чл. 41. Обязаноститѣ на начальника на горското управление сж:

а) да изучава състоянието на горитѣ въ Княжеството, да указва най-сгодния способъ за експлоатирането съществуващитѣ гори за насаждаването околнитѣ мѣста и да показва за най-сгоднитѣ за всѣко мѣсто дървета за садене и проч.;

б) да изработва нужнитѣ наставления за лѣсницитѣ и горскитѣ стражари;

в) да слѣди за точното изпълнение на издаваемитѣ закони и правилници за горитѣ».

Комисията е направила слѣдующитѣ измѣнения: „обязаноститѣ на начальника и неговитѣ помощници сж“. Ком-

мисията никакво друго измѣнение, освѣнъ „за отглѣждането“ не е направила

Г. Геровъ: Ми се струва трѣбаше да се прочете члена, както е въ проекта и послѣ да се каже каква прибавка е направила комисията.

М-ръ Начовичъ: Азъ предпочитамъ да се каже: «обязанности на горското управление»; защото горското управление е едно учреждение и то се представлява отъ неговитѣ началници, а другитѣ чиновници сж като помощници на горското управление, което съставя една единица. За това да се каже: «обязаноститѣ на горското управление сж и т. н.» (Съгласни).

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание члена съ прибавлението, което направи г-нъ М-ръ? (Приема). Който го приема да си дигне ржката (Болшинство).

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 42. Обязаноститѣ на лѣсницитѣ сж:

а) да наглѣдватъ правителственитѣ, общинскитѣ и частнитѣ гори въ тѣхнитѣ окрѣжъ и да привлечатъ къмъ отговорностъ ония, които нарушаватъ законитѣ и правилницитѣ по тая часть;

б) да опредѣлятъ участцитѣ които ще се сѣкжтъ

в) да бдѣтъ, щото горскитѣ стражари да изпълняватъ своитѣ обязанности;

г) да даватъ наставление на населението за насаждаването и опазването новитѣ гори и за въздигането съществуващитѣ, още да назиратъ върху изпълнението тия наставления;

д) да водятъ смѣткитѣ на доходитѣ отъ горитѣ.

е) да извършватъ всичко щото имъ се заповѣда отъ началството.

Писменната си часть, лѣсницитѣ извършватъ въ канцеляриитѣ на окрѣжнитѣ управители.

Комисията е направила слѣдующитѣ прибавки: къмъ буква б) «да опредѣлятъ участци на държавнитѣ гори, които се сѣкатъ, а за общинскитѣ наедно съ кмета», къмъ буква д) «да водятъ смѣтка отъ доходитѣ на държавнитѣ гори, а за общинскитѣ да повѣржаватъ доходитѣ». (Приема се).

Чл. 43. Обязаноститѣ на горскитѣ стражари сж: а) да не пущатъ никого въ горитѣ за бране или сѣчене дървета безъ писмено разрѣшение отъ надлѣжната власть б) да слѣдватъ за точното изпълнение на закона и предписанията относително до сѣчението бранѣто дървета, и да предаватъ на най-близката административна власть ония, които нарушаватъ закона и предписанията; в) въ случай на пожаръ, да го изгасяватъ сами или съ помощта на близкото население; г) да издирватъ виновнитѣ за пожара и да ги предаватъ на властта и д) да изпълняватъ всичко щото имъ се предписва отъ началството.

Комисията приема въ буква г) на мѣсто дума «издирва» думата «испитва».

Шивачовъ: Тукъ думата е много добръ казана «издирва», ще каже, да търсатъ тия хора, които сж направили пожаръ, а думата «испитва» че трѣба да има готови виновниците и тогава да ги испитва. Ний знайме, че у насъ готови виновниците, не могатъ да бждатъ, тѣ просто се исдирватъ.

Председателъ: Комисията съгласна ли е на тази забелѣжка?

Докл. Яневъ: Съгласна.

Председателъ: Приема ли се чл. 43, както е въ законопроекта? (Приема се). Който го приема да си дигне ржката. (Болшинство).

Докл. Яневъ (чете): Чл. 44. Заплатитѣ на служащитѣ по горското управление се опредѣлятъ отъ щата. (Приема се.)

Чл. 45. На служащитѣ въ горското управление се възбранява всѣко участие въ търгуване съ дърва и дървени издѣлия.

За нарушение на това правило, тѣ се отчисляватъ за всѣгда отъ държавна служба и се прѣдаватъ подъ сждъ. (Приема се).

Даждията.

Чл. 46. Частнитѣ притѣжатели на гори не плащатъ нищо за дървата и материала, които сѣкжтъ отъ горитѣ си за своя собствена потрѣба. Тѣ плащатъ обаче за полза на държавното съкровище 10% отъ стойността на материала, осѣченъ за строение, горение, вжглища и пр., когато тѣ сж назначени за проданъ.

Комисията е направила слѣдующитѣ прибавки: чл. 52, спорѣдъ комисията: «частнитѣ притѣжатели на горитѣ не плащатъ нищо за дървие и материалъ, който сѣкатъ отъ собственитѣ гори за своя потрѣба. Ако го отнесжтъ на пазаръ за продаване съ собственъ добитѣкъ, тѣ плащатъ обаче, 10% отъ материала, означенъ съ цѣль за търгуване.

Шивачовъ: Азъ забелѣжихъ едно голѣмо противоречие въ този членъ. Щомъ се дава на едно лице право да сѣче и да носи на свой добитѣкъ за продаване въ града, всѣки който носи съ свои или чужди биволи, той го носи за търгуване, ако се отстѣпи въ единий, трѣба да се отстѣпи и въ другий случай. Сумата 10% е твърдѣ голѣма и азъ предлагамъ 5% да остане и члена да се остави както е редактиранъ въ проекта отъ правителството.

Докл. Яневъ: Комисията е зела предъ видъ. Да предположимъ, ако единъ притѣжател има единъ или 5 дюлюма, той ще насѣче и на пазара ще занесе и не ще извлече нѣкоя полза, а има нѣкои които търгуватъ и исѣкатъ едно голѣмо количество и продаватъ. За това е наложено да

плащатъ 10%, а които на година 5 или 6 кола исѣкжтъ; тѣ го праватъ за посрѣщане за свои домашни нужди и отъ тѣхъ правителството зема 5%.

Марко Велевъ: Г-да! Ония, които иматъ частни гори, не могатъ да търгуватъ. Тѣ, ако продаватъ отъ своитѣ частни гори, праватъ го за да платятъ: 1) даждието си на правителството, 2) да нахранятъ дѣцата си; 3) да облѣкатъ дѣцата си тѣ не могатъ да плащатъ 10%, той го продава това не отъ неговото голѣмо богатство, но отъ своя нестижия. За това не трѣба нищо да му се зема нему, защото той го прави отъ своя нужда. Всѣки иска да има голѣми гори; за това тамъ дѣто нѣма дървие, за да донасятъ и отъ чужди мѣста, трѣба да се позволява и на тия бедни хора, безъ да имъ се зема нѣщо, да продаватъ за своето питание.

Шивачовъ: Доводитѣ, които представи М. Велевъ сж доста справедливи (Смѣхъ); защото има нѣкои хора, които отъ своя нужда нѣколко кола дърва продаватъ, и ако имъ земе правителството 10%, това ще бжде доста несправедливо и азъ мисля, че суммата, която отъ тамъ може да се събере, може правителството да я добие отъ друго мѣсто и азъ мисля, че този членъ може да се редактира така: «Частнитѣ притѣжатели на горитѣ не плащатъ нищо отъ материала, който сѣкатъ отъ горитѣ за собствена потрѣба; тѣ плащатъ, обаче, за въ полза на държавното съкровище 5% отъ стойността на материала, който е назначенъ за продаване». Защото селенитѣ, както и гражданитѣ, които иматъ гори, ще плащатъ само, когато насѣкатъ дърва за строение, когато е за продаване, а когато се отнася продаването само за своя потрѣба, то ще бжде голѣма несправедливостъ да се зема 10%. Подобрѣ отъ друга страна правителството да добие тази полза. Нека да се направи улеснение за населението.

Д-ръ Цачевъ: И азъ предлагамъ да се приеме 5%, а не 10% отъ частнитѣ гори.

Батановски: Ние не трѣба, г-да, да сравняваме ливадитѣ и нивитѣ съ горитѣ. Ливадитѣ и нивитѣ всѣка година даватъ плодъ и се плаща десѣтъкъ, въ горитѣ не е така. За това 10% да се смали на 5.

Г. Геровъ: Както каза г-нъ Д-ръ Цачевъ, че трѣба както отъ частнитѣ, така и отъ общинскитѣ и правителствени да се взима все една такса. (Цачевъ: Азъ казахъ за частнитѣ 5%). Тука азъ мисля, че не е все едно за частнитѣ, общинскитѣ и правителствениитѣ; трѣба да се раздѣлятъ въ това отношение. А колкото до това, що каза г-нъ Марко

Велевъ, азъ не съмъ на мнѣние за частнитѣ да не се плаща нищо.

Буровъ : Азъ предлагамъ, че трѣба да стане нѣщо справедливо. Единъ притѣжателъ на частни гори трѣба да плаща, но не 10 %; ако той плати 10 %, то колко трѣба да се плати за общинскитѣ. Когато се сѣче отъ държавни или общински гори трѣба да се плаща по-много.

Азъ мисля, че достатъчно е за частнитѣ 5 %.

Председателъ : Желаетъ ли Нар. Събрание да се разисква още по този въпросъ? (Не).

Г. Геровъ : Искамъ думата.

Председателъ : Желаетъ ли Нар. Събрание, да се говори още? (Не желаетъ).

Г. Геровъ : Едно обяснение

Председателъ : Който желае да се разисква, да си дигне ржката. (Болшинство, да се говори).

Попповъ : Тука ако се направи да се вземе само отъ материала, който е за строение, това ще стане по-справедливо. Колкото за процентитѣ, азъ не съмъ противенъ, защото въ турско врѣме земахъ се за дървета за киришъ и то 15 %, а за дърва нищо. Заради това, азъ съмъ на мнѣние да се земе само за материяла за строение.

Буровъ : Азъ мисля, тука като измѣнимъ 10 % на 5 %, остава да се приеме члена. Въ сѣщото врѣме се каза, че ония, които притѣжаватъ гори, когато сѣкжтъ за себе си да не плащатъ нищо. Азъ мисля, когато отсѣчения материялъ е за продаване, тогава да плаща 5 %; а ако не продава материяла, тогава нѣма да му се зима ни 1 %.

С. Добревъ : И азъ сѣщо казахъ да се зима само за материяла а за дърва за горене да се отстъпи. И азъ предпочитамъ предложението на г-нѣ Шивачова, който много умѣстно редактира този членъ и желая да го представи редактиранъ и Нар. Събрание да го приеме.

Шивачовъ : Ние препоръчваме, г-да представители, че трѣба горитѣ да се умножаватъ, че трѣба да извличаме отъ тѣхъ полза и т. н.; но ако туримъ на притѣжателитѣ спжнки да ги експлоатиратъ, то значи да имъ запретишъ да иматъ гори. Азъ вѣрвамъ, че никой отъ васъ не желае да се приеме такова нѣщо, при всичко че се пропуснахъ нѣкои членове, които впрочемъ при второто четение ще трѣба да исправимъ.

Понеже члена не е още приетъ, то би молилъ щото само за строителния материялъ да се плаща (Гласове: Да). За туй предлагамъ слѣдующата редакция: «Частнитѣ притѣжатели на гори не плащатъ нищо, които сѣкжтъ отъ горитѣ за собственитѣ си потребности; тѣ плащатъ обаче 5 % отъ материяла, който е назначенъ за проданъ.»

Буровъ : Материяла именно трѣба да се отсѣнява на мѣстото, колко струва. (Председателъ: Това е казано).

Г. Геровъ : Азъ желая, да направя върху този членъ едно обяснение. Тукъ има гори частни, че сж дадени подъ контрактъ на друго да ги експлоатирва до 10 години, и сж тѣй дадени, че нѣма нищо да му се земе. Сега, ако се зима 5 %, то да ли ще се зима отъ притѣжателя на гората или отъ онзи, който експлоатирва. (Гласове: Споредъ условieto).

М. Велевъ : Г-да! За частнитѣ гори, както каза и г-нѣ Попповъ, че въ турско врѣме, турското правителство зимало отъ частнитѣ лица тоя налогъ само когато нѣкой продава гора. Тогава ако нѣкой донесеше въ града дърва, плащаше на капията 20 пари или 1 грошъ, а друго не зимаше. 10 % се зимаше отъ правителственнитѣ, а не отъ частнитѣ. Може да се земе 5 % само на оногова, който предаде 20 дюломи гора, а който докара дърва, той губи 3 дена съ воловетѣ, които може би се купени съ пари отъ земледѣлческата каса. И то не да се интересува нѣщо отъ тѣхъ, а да купи на домоцаето си солъ, парвули и пр. Да се не зима отъ частнитѣ, а да се зима само отъ онѣзи, които продаватъ 20 дюломи. Ония, които докарватъ дърва, тѣ ги докарватъ отъ бѣдность и не трѣба да имъ се зима нищо. Трѣба моето предложение да се подкрѣпи и да се приеме.

Анневъ : Наистина, всички сме трогнати отъ думитѣ на г-нѣ М. Велева, когато виждаме, че го боли сърдце за бѣдния народъ. А при това всички не сж съгласни съ неговитѣ възглѣдове, когато казва, че който дохожда да продава дърва, той дохожда отъ нужда. Азъ мисля, че който дохожда да продава дърва той прави търговия. Слѣдователно безъ налогъ не може, и трѣба да се приеме едно извѣстно число било 10 % или 5 %. Инакъ не може да се поддържа държавата.

Шивачовъ : Ще отговоря на г. Герова, че за общо правило е прието това, че всѣки за едно извѣстно недвижимо имущество, което го дава подъ аренда, трѣба да плаща всички даждия по имуществото. Щомъ даде гората съ кирия, слѣдователно той е длъженъ да плаща това даждие, което се налага отъ този членъ. На г-на М. Велева ще отговоря, че този членъ е споредъ неговото желание, щото тѣзи, които бержтъ дърва за строение, тѣ ще плащатъ. А тѣзи, които донасятъ дърва или вжглища, тѣ нѣма да плащатъ нищо.

Батановски : Г-нѣ Геровъ иска да се означа, че единъ хазиянъ, когато предаде една гора нѣкому за да я експлоатира 10 години, кой ще плаща. Трѣба да плаща хазияна, а не търговеца. Търговеца не е „малъ-сайбия“.

Буровъ: Азъ не се съгласявамъ съ г-на Батановски за това. Именно купувало се тогава, когато нѣмало този законъ. Когато е продавъ тази гора, отъ нея не е могълъ да си отсѣче дърва за здание. Сега се налага 5%. Това нѣма да тѣжи на купувача, ако плати 5% за дървата, които сж за строение. И най-послѣ, трѣба да знаемъ, че този търговецъ, който продава, нѣма да изгуби, защото ще положи 5% на тѣзи хора, които купуватъ. Така сжщо единъ търговецъ донася стока отъ Ромъния, той като плаща мито, качва на стоката. За това не мож да се съглася закона да има обратна сила. Колкото за това, което казва г. Велевъ, не може да бжде, всѣки трѣба да плаща на правителството. Не трѣба г-нъ Велевъ да съжالياва бѣднитѣ хора, които продаватъ дърва; защото като отиватъ да продаватъ дърва за строение, ако струватъ 5—600 гроша, ще се одѣнятъ на 200 и той ще плати нѣколко гроша, което мисля нѣма да му е тѣжко.

Д-ръ Цачевъ: Предложението, което направи г-нъ депутатъ отъ Русчукъ, е нѣщо, което не може да се приеме, защото, ако го приемемъ, ще дадемъ причина на разни злоупотрѣблени. Предположете си, че единъ притѣжател на една гора се споразумѣва и условиява се съ единъ спекулантинъ и му дава да експлоатира гората. Сега правителството нѣма нужда да търси оногозъ, който е направилъ контрактъ за експлоатирание. Правителството познава притѣжателя на гората. Притѣжателя може да се расправя съ него, и може да отидатъ дори и на сѣдилището, това е тѣхна работа,—частна работа. Това не се касае до закона.

Д. Попповъ: И азъ почти това щѣхъ да кажа, че единъ човѣкъ, ако земе за експлоатирание една гора, то той си плаща десетъкъ.

Ст. Х. Добревъ: И азъ щѣхъ да кажа сжщото, което каза г-нъ Буровъ, по въпроса, който зададе г-нъ Г. Геровъ, че кой ще плаща ако нѣкой продаде гора. Когато нѣкой продава, прави си смѣтка и послѣ се условияватъ съ купувача, кой ще плати.

Г. Геровъ: Наистина почитаемия г. депутатъ отъ Велико Търново искаше да ораторствува, че билъ нѣкой депутатъ отъ Русчукъ. Ние се знаемъ кой отъ кждѣ е, и не искаме препорѣка отъ Цачева. Но г. Цачевъ не пита, за кои контракти ми е думата, за сегашнитѣ или за напрежнитѣ контракти е дума. Ако приемемъ да се земе отъ онзи, който купува, ще каже, че онзи, който има частна гора, той се освобождава отъ всѣко даждие, което противорѣчи на горния членъ, както го приехме. За това, споредъ моето мнѣние, трѣба да плаща даждието притѣжателя; защото закона, който го правиме, той нѣма обратна сила, за да накараме оногози,

който е кондратилъ гората, да плаща 5%, като се е условилъ предварително, че нѣма да плаща нищо друго, освѣнъ наема. За това и споредъ горѣприетия членъ, трѣба да плаща това даждие притѣжателя.

Шивачовъ: Че трѣба притѣжателя да плаща, а и този, който се ползува отъ гората, че трѣба да плаща десетъкъ, нѣма съмнѣние. Ако на пр. заминеше г-нъ Геровъ съ коня прѣзъ Търново, трѣба да плати 20 пари, стражарина нѣма да търси отъ притѣжателя на коня, но отъ оногова, който го ѣзди. (Геровъ: Бабини деветини). Тѣй сжщо и правителството ще дири десетъкъ отъ онзи, на когото въ рѣцѣтъ се намѣри, че се ползува отъ гората. За това ще прочетж още веднажъ члена, и ако се приеме, добръ. (Чете го. — Виждъ по-горѣ).

Бобчевъ: Искамъ да се вмѣсти рѣчъта, когато сѣкатъ за продаване. Трѣба добръ да се редактира. (Гласове: члена е ясенъ).

Шивачовъ: Може да се прибави и да стане тѣй: Частнитѣ притѣжатели на гори не плащатъ нищо за отсѣчения за строение материялъ отъ горитѣ за своята собствена полза или потрѣба. По на долѣ да си слѣдва члена както си е.

Докл. Яневъ: Отъ редакцията на г-на Шивачова не можахъ да разбера нищо. Той иска да каже за материялъ за строение когато сѣчатъ за себе си не плащатъ, а когато сѣчатъ дърва за въглища се разбира че ще плащатъ. За това да остане чл. както е, само да се изчисли; тѣ плащатъ на общината 5% отъ стойността на изсѣчения материялъ за строение. То се разбира, че този материялъ е за строение, а не за горение и пр. Да се каже: «което е назначено за продаване».

Анневъ: Тѣй като въ този чл. не може да се опредѣли начина за събиране на данѣка, нужно е да се спомене, че ще се събира съгласно съ особенний правилникъ изработенъ за тѣзи цѣль, за да знае надлѣжнато учреждение, че трѣба да се изработи правилникъ.

Докл. Яневъ: Чете още еднажъ: «Частнитѣ притѣжатели на гори не плащатъ нищо за дървата и материяла, които сѣкатъ отъ горитѣ си за своя собствена потрѣба. Тѣ плащатъ обаче за въ полза на държавното съкровище 5% отъ стойността на материяла, който е назначенъ за продаване, съгласно съ изработения правилникъ, за тѣзи цѣль.»

Предсѣдателъ: Приема ли се редакцията на чл. споредъ комисията заедно съ прибавката? (Приема се).

Докл. Яневъ (чете):

«Чл. 47. Ония, които бератъ дърва, сѣкатъ материялъ или правятъ въглища отъ общинскитѣ си гори за своя собствена нужда, плащатъ за въ полза на общината си, споредъ постановлението на общинский сѣвътъ едно даждие, което не може да надминава повече отъ 5% отъ стойността на материяла.

Ако дървата, материяла или въглищата сж за продаване, то се плаща 5% отъ стойността на отсѣчени материялъ за въ полза на държавното сокровище, плаща се сжщеврѣмено и едно право на общината, размѣра на което опредѣля общинский сѣвътъ всѣка година».

Д-ръ Цачевъ: Тукъ въ послѣдната алинея има една неяснотъ. Въ горната алинея е казано:

«Ако дървата, материяла или въглищата сж за продаване, то се плаща 5% отъ стойността на отсѣчени материялъ за въ полза на държавното сокровище, плаща се сжщеврѣменно и едно право на общината, размѣра на което опредѣля общинский сѣвътъ всѣка година».

Азъ мисля, че този данѣкъ, който ще се плаща на общината, нѣма да надмине повече отъ 5% отъ стойността на материяла. Азъ мисля, че освѣнъ тѣзи 5% едно друго право ще плащатъ на общината, размѣрътъ на което трѣбало би да се опредѣля сега; защото иначе всѣка година тя може да го опредѣля както ще. Ако би една година общината да опредѣли 20%, друга година 30%, това не може да се допусне. За това предлагамъ да стане, че ако дървата сж за продаване, тозъ-часъ плаща 10%, и едно право на общината което не надминува 5%.

Шивачовъ: Азъ мисля, че общинскитѣ гори се надгледватъ съ помощта на самитѣ селяни. Общинската гора никой другъ не я прави, освѣнъ членовѣтъ на тази община, и това се счита тѣхна собственостъ. Ако на единъ притѣжателъ освобождаваме да не плаща, така можемъ и за общината, ако има нужда, да остане безъ никакѣвъ данѣкъ. Освѣнъ това, като турихме горѣ 5%, то трѣба и тука; освѣнъ че ще се надгледватъ съ помощта на самитѣ селяни. А относително въглища и др. да не се плаща нищо.

Докл. Яневъ: Комисията е направила слѣдующитѣ измѣнения: «онѣзи, които бератъ дърва или правятъ въглища, или пъкъ въ малѣкъ размѣръ за продаване на пазаръ, тѣ плащатъ въ полза на общината споредъ постановлението на общината едно даждие, което не може да надмине повече отъ 5% отъ стойността на материяла. Ако е строителенъ материялъ и се отnosi за продаване, се ползува 10% държавното сокровище, и послѣ едно право на общината,

което е опредѣлено отъ общинский сѣвътъ.» Редакцията се пояснява, отъ колкото, както каза г-нъ Д-ръ Цачевъ.

Д-ръ Цачевъ: Редакцията, която г-нъ докладчикъ прочете не е ясна, мнѣнието на комисията е било, които сѣкатъ дърва да правятъ въглища отъ общинскитѣ гори, да плащатъ 5% за въ полза на общината. Тогава нѣма защо да се измѣнява първата алинея на чл. 47 отъ законопроекта, защото тамъ е ясно и опредѣлено казано. Колкото до втората алинея, гдѣто е казано: освѣнъ правото, което трѣба да се плаща на държавното сокровище 10%, ще се плаща и едно право на общината, което не трѣба да надминува повече отъ 5%. защото общината може една година да расхвърли 20%, друга година 5% и тѣй нататѣкъ. А тѣй като е казано, че размѣра ще опредѣля общинский сѣвътъ всѣка година, ще рѣче, че общината има право да опредѣля този данѣкъ на каквато сума и колкото ще. Може да опредѣли 20%, тогасъ какъво става? За това предлагамъ, щото правото на общината да бжде въ размѣръ, който да не надминува повече отъ 5% отъ стойността на материяла. Тука е оставена пълна община на общинитѣ да опредѣлятъ правото, за това може една община да опредѣли 2, друга 10, третя 20. За това пакъ повтарямъ, че трѣба да се каже: размѣра може да бжде 5%.

Докл. Яневъ: Г-нъ Д-ръ, ако да имаше малко търпение, когато прочетохъ члена, както е въ законопроекта, щеше да разбере и редакцията на комисията; но той прибърза и за туй въпроса се преиначи (Анневъ: и г-нъ Шивачовъ прибърза) чл. 47 въ законопроекта ясно казва, че не може да надмине 5% отъ стойността на материяла. (Чете го още веднажъ. Виджъ по-горѣ).

Шивачовъ: Мисля, че никой не е виноватъ за не търпението, а само това е, че г-нъ докладчикъ нѣма никакѣвъ порядѣкъ, какъ да чете. Всѣкой докладчикъ трѣба да чете члена, както го е приела комисията.

М-ръ Начовичъ: Азъ виждамъ тукъ, че втората алинея е непонятна на г-да представителитѣ. Видите, какъ трѣба да се разбере тая алинея: Когато нѣкой сѣче дървенъ строителенъ материялъ за продаване, той плаща и на общината и на държавното сокровище таксата отъ 10%. Когато общинара бере дърва отъ общинската гора за своя потрѣба, той плаща само на общината. Ако ли бере тия дърва за търговия, той плаща, освѣнъ на общината и на държавното сокровище опредѣлената такса. Така трѣба да се разбира той членъ.

Д-ръ Цачевъ: Азъ разбирамъ втората алинея на този чл. както г-нъ М-ръ, и това, което казахъ въ протокола го

има, и отъ него може да се докаже. Нъ размѣра, дѣто е оставено на общината да опредѣлява, искамъ да се опредѣли да не надминува 5%, за да не се даде поводъ на общинитѣ за да могатъ отъ строителний материялъ да опредѣляватъ повече отъ 5%. Ако може всѣка година да се опредѣля, то може да се разбере тѣй, че въ начало на годината общинското управление направи постановление, което ще се узакони, че трѣба да плащатъ 10% на държавното съкровище и въ постановлението ще има и за общината да плаща 4-5 или 10%. Искамъ, щото правото, което ще се плаща за строителенъ материялъ, който се продава, и което се опредѣлява за въ полза на общината, да не надминува 5% както казахме по-горѣ.

Анневъ: Оттѣглямъ си.

Бобчевъ: Оттѣглявамъ си думата.

Марко Велевъ: Г-да, общинскитѣ гори както знаете сж малко, за това, както отъ частнитѣ гори се ползова държавната каса, да се предвиди и отъ общинскитѣ, нъ не 10% а 5% толкосъ стига, г-да.

Ст. Х. Добревъ: Азъ искамъ, да се разясни въ тѣзи членове едно нѣщо. По-горѣ прочетохме да не плащатъ за дърва, но само за строителенъ материялъ. Сега гдѣ ще се плаща? Да ли на мѣстото тамъ или въ града? (Гласове: Ще има правилникъ). Тогава какъ ще се отдѣли?

Димитръ Попповъ: Азъ мисля да се съгласимъ съ г-нъ Марко Велевъ: да остане 5%.

Предсѣдателъ: Съгласенъ ли е г-нъ Докладчикъ, да се измѣни отъ 10 на 5%?

Докладчикъ: Комисията е съгласна вмѣсто 10% да се плаща за строителенъ материялъ по 5% на държавното съкровище.

Буровъ: Не само отъ материяла, нъ отъ дървата, които сж за продаване отъ общинскитѣ гори да се земе по 5%.

Предсѣдателъ: Азъ мисля, че по-горний чл. казва само за материялъ. Тогава противорѣчи този члена на по-горний.

Буровъ: Азъ мисля, че 47 чл. казва за дърва и материялъ или въглища за продаване, се назначава 10%. (Гласове не. 5). Тогава значи, че е предвидено, както за материяла така и за дървата.

Предсѣдателъ: Приема ли се за материялъ и за дърва да остане 5%. (Приема се).

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 48. Ония общини, които сж на близо до държавнитѣ гори, и които нѣматъ свои бранища, могатъ да бератъ дърва, да сѣкжтъ материялъ, да горатъ въглища отъ държавнитѣ гори за своя домашна потрѣба, като плащатъ

5% отъ стойността на набрания или отсѣчения материялъ за полза на хазната: Ако ли дървата, въглищата или материяла сж назначени за продаване тѣ плащатъ една такса отъ 15% отъ стойността на материяла.

Бобчевъ: Азъ мисля, че дървата по стойността се различаватъ много добрѣ. Слѣдователно, тукъ има едно нѣщо. Меше струва повече, а има буково, което струва по-малко. 15% е много.

Георги Геровъ: Азъ мисля, че г-нъ Бобчевъ желае онова, което е въ законопроекта, защото ако се продаде за 100 гроша, ще зематъ 15 гроша; ако се продаде за 50 ще зематъ 7½, за това да се каже на 100, 15.

Попповъ: Отъ това нѣма нищо. Защото, ако едно меше струва 100 гроша, ще плащатъ за 100 гроша. Ако струва по-малко ще плащатъ за по-малко.

М-ръ Икономовъ: Искамъ да забѣлжжъ това, че оставатъ цѣнитѣ неравни. Въ по-горний 47-ий чл. се прие, да се плаща 5% на общината и 5% на правителството; сега ако се приеме 15% да се плаща, то цѣнитѣ ще станжтъ неравни. Тогава хората на мѣсто да сѣятъ отъ правителствениитѣ, като знаятъ, че ще плащатъ 15%, ще сѣчатъ само отъ общинскитѣ гори: тамъ ще плащатъ 10%. За това да се оравни, за да отиватъ хората и тамъ, дѣто имъ е по-лесно.

Марко Велевъ: Тога, което каза г-нъ М-ръ 10% да се земе за правителствениитѣ гори, защото който отива въ Стара-планина да сѣче, трѣба да изгуби толкосъ дена дордѣ да ги занесе въ централний градъ да ги продаде.

Предсѣдателъ: Ще туря на гласуване това предложение.

Буровъ: 10% трѣба да се тури.

Предсѣдателъ: Който отъ г-да депутатитѣ приема да стане 10% да си дигне ржката. (Болшинство).

Докладчикъ (чете): Чл. 49. Цѣната на материяла, който се сѣче отъ държавнитѣ гори, както и начина за събиранieto на даждията и бериитѣ, се опредѣлятъ за всѣка година отъ окръжния съвѣтъ въ присѣдствието на окръжния управител и лѣсника и се утвърждаватъ отъ Министерството на Финанситѣ. (Приема се.)

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 50. Горското управление за държавнитѣ гори и кметоветѣ за общинскитѣ сж натоварени съ грижата да при слѣдватъ нарушителитѣ на настоящия законъ и да търсятъ обещетение за причиненитѣ повреди. Органитѣ за горското управление въ тоя случай сж лѣсницитѣ и горскитѣ стражари, а на общинското — надлѣжнитѣ кметове и стражаритѣ на общинскитѣ гори. (Приема се.)

Чл. 51. Нарушенията на закона за горитѣ, на правилникитѣ и на другитѣ наредби, се сѣдятъ предъ общинскитѣ сѣдилища, предъ мировий сѣдия или предъ окр. сѣдилища, споредъ количеството на иска и степента на вината. (Приема се.)

Чл. 52. Стражаритѣ на държавнитѣ, общинскитѣ и частнитѣ гори, които уловятъ нѣкои нарушителъ на настоящия законъ, задържатъ: бравата, (сѣкирата) трионъ, дървата и другитѣ вещественни доказателства на нарушението, освѣтъ добитѣка, и ги предаватъ на надлѣжната властъ. (Приема се.)

Чл. 53. Полицейскитѣ и сѣдебнитѣ власти сѣ длѣжни да даватъ бързото си и неотлагателно сѣдѣйствие на горскитѣ стражари за привличанieto подъ сѣдъ виновнитѣ. (Приема се.)

Чл. 54. Горскитѣ стражари, иматъ право не иначе освѣтъ сѣдружно съ кмета или съ други сѣдебни и полицейски органи да влезатъ въ двороветѣ, въ фабрицитѣ и пр. гдѣто подозрѣватъ че има крадени дърва, дѣски, материалъ и пр.

Комисията е направила слѣдующитѣ измѣнения:

«Горскитѣ правителствени стражари иматъ право не иначе и пр. . . . дѣски материали отъ държавнитѣ гори и пр. Ако се укажатъ, конфискуватъ ги, и виновнитѣ предаватъ подъ сѣдъ; ако ли сѣ отъ общинскитѣ гори, то общинското управление.»

М-ръ Цанковъ: Азъ мисля, да се остави само «сѣдружно съ кмета и другитѣ сѣдебни власти.» А полицейската властъ я махнете. Кмета нѣмалъ сѣдебна властъ? Кметове има въ всѣко село, а полицейски нѣма. Кмета всѣкога е въ селото; ако ли кажемъ и «полицейскитѣ власти», тогава ще ставатъ злоупотрѣбления. Слѣдователно, азъ искамъ да стои, кметоветѣ или сѣдебнитѣ власти а полицейскитѣ стражари не, защото ще ставатъ злоупотрѣбления.

Шивачовъ: Азъ мисля, че ние трѣба да туримъ нѣколко такива членове, отъ които хората сами може да се убѣдятъ че не можтъ да се крадѣтъ дърва. Що се касае за стражаритѣ, които да изслѣдватъ за откраднатитѣ дърва, или да се вика сѣдебенъ изслѣдователъ отъ 10 часа далечъ и да му се плащатъ прогонни и пр., а всичката сума открадната може би да струва 10 гроша, това не е никакъ умѣстно. За това е достаточнo когато присѣтствува кмета. (Гласове: Да). И самитѣ власти сѣ длѣжни да внушѣтъ на народа, да изпълнява закона, а не по този начинъ да постѣпватъ.

Геровъ: Оттѣглямъ си думата.

Д-ръ Цачевъ: Оттѣглямъ си.

Анневъ: Ако г-нъ М-ръ Цанковъ прѣдполага, че полицейскитѣ власти ще злоупотрѣбляватъ, тогава по-добрѣ да се унищожатъ. Най-послѣ ние трѣба да имамъ довѣрие къмъ нашата полиция; а сѣдебнитѣ власти да се вмѣсватъ само

тогава, когато се даде сѣдебенъ ходъ на работата. Въ закона за полицейската стража се казва, че когато полицията дири нѣщо и се принуждава да влѣзва въ нѣкой домъ, то трѣба или да земе кмета съ себе си, или нѣкого отъ сѣсѣдитѣ. Слѣдователно, като това е предвидено, ние не трѣба да имамъ недовѣрие къмъ полицията. Ако е тѣй, да я унищожимъ.

М-ръ Цанковъ: Полицейската властъ е сила, не е сѣдебна властъ, която да свидѣтелствува, а кмета е сѣдебна властъ. Кметската властъ както е, тя е въ сѣщото врѣме и сѣдебна полицейска властъ. А тукъ е работата само за констатиране на престѣпленieto, въ което не трѣба да се мѣси полицейската властъ.

Марко Велевъ: Колкото за горскитѣ стражари ще каже че ако нѣма кмета или помощника му, има членове и тѣ се считатъ негова властъ. И азъ мисля, че има правителството повѣрение на тѣхъ, а не на стражаритѣ, защото стражаритѣ сѣ полицейска властъ. Кметоветѣ сѣ единствени най-близо до горитѣ правителствени и ще знаятъ на всѣкъждѣ когато стане злоупотрѣбление. Слѣдователно, властъ има кмета, помощникитѣ и кметоветѣ; защото, г-да, тѣ иматъ и сѣдебна властъ а не онѣзи горски стражари! Заради това, да остане съ кмета или неговитѣ помощници да дирятъ онѣзи, които злоупотрѣбляватъ правителствениитѣ или частнитѣ гори.

Грековъ: Г-да азъ мисля, че този членъ трѣба да остане, тѣй както е, сир. че трѣба да остане тукъ «кмета, сѣдебна» и даже и «полицейска властъ». Защото тука се касае за констатиране на едно престѣпление, а престѣпленieto, както знаете по общото право, тѣ се констатираватъ именно отъ тѣзи лица. За това, ако се тури тукъ «полицейски властъ», то не ще да каже, че всѣки стражаръ ще има право да трѣгне съ горския стражаръ да отиде въ една къща и да прави такива констатиравания тамъ. Нашитѣ Вр. Правила опредѣляватъ това нѣщо, и особено, когато ще се направи законъ за уголовното сѣдопроизводство, тамъ ще се опредѣли още по-точно, кои сѣ полицейски власти, които можтъ да констатираватъ за извѣстни престѣпления. Ако е само за кмета, то мисля нѣма причина да правимъ исклучение отъ общото право. Общото право е така, че «така сѣщо съ кмета може да констатираватъ и нѣкои отъ полицейскитѣ власти», може да бѣде окол. началникъ или окр. управителъ, а и прокурора и сѣдебния изслѣдователъ. Това, което каза г-нъ Шивачовъ, че за 1 или 5 дървета ще ходи да дига сѣдебния слѣдователъ, на когото трѣбало да се плащатъ прогонни и пр., ще му

кажа, че подобни нѣща нѣма да се случаватъ всѣки пѣтъ. Но може да има случай, гдѣто нарушението да бѣде по-важно. загубитѣ нанесени на общината или държавата да бѣдѣтъ много значителни, и въ такъвъ случай защо да не се зиматъ мѣрки, за да се констатира загубата, която е станала? Защото много пѣти кметовѣтъ сѣ хора, които не сѣ всѣки пѣтъ въ състояние да извършватъ всичко това добрѣ, както напр. единъ окол. началникъ или единъ помощникъ прокурора или даже сѣдебния изслѣдователъ. Моето мнѣние е, че тука понеже се касае за констатиране престѣпления, не трѣба да се прави изключение отъ общитѣ правила. Азъ мисля, че единъ простъ стражаръ, нѣма право да констатира, когато има едно убийство, той ще извѣсти на непосредственния началникъ, да дойде.

За това члена трѣба да остане тѣй, както е, защото това е изражението на общото право и не трѣба да правимъ изключение въ това отношение.

Шивачовъ: Може г-нъ Грековъ колкото иска и каквито иска мотиви да прѣдставлява; но тѣ не може да иматъ за насъ никакво значение. Защото не може човѣкъ да открадне 500 дървета, това не е злато или сребро, да може да се скрие. Този членъ се туря само за това, за да знаатъ стражаритѣ, какво могатъ моментанно да направятъ, ако видатъ, че се откраднали дървета. Ако е станала по голѣма загуба на хазийна, тогава ще стане уголовно производство на дѣлото, а сѣдебната властъ вѣтѣпва въ своята длѣжностъ само тогава, когато ѝ се проводи дѣлото. А тукъ е само за констатиране, че извѣстно лице е откраднало толковъ и толковъ дърва. А преди да стане това, мисля, че ако стражара повика сѣдебния изслѣдователъ, той нѣма да дойде. За това члена да си остане: «горскитѣ стражари съдружени съ кмета», а «сѣдебна властъ», да се изостави.

Д-ръ Пачевъ: Г-нъ Грековъ разясни добрѣ въпроса, а тукъ гдѣто г-нъ Шивачовъ се напруга да казва, че г-нъ Грековъ не каза нищо, то напротивъ г-нъ Шивачовъ не каза нищо. Ако има въ закона казано «полицейски органи», то може да се разбира: или кмета или сѣдебния слѣдователъ, или прокурора или окол. началникъ или най-сетнѣ окр. управителъ. Слѣдователно доводитѣ, които донесе г-нъ М-ръ на Вжтр. Дѣла, че полицията щѣла да прави злоупотрѣбление, не може да се приематъ; защото на полицията е предадено да варди честта, живота и имота на гражданитѣ. За това ѝ се и плаща. Ако чиновникитѣ на полицейскитѣ управленія сѣ хора, които не отговарятъ на своето назначение, да се отчислятъ и на тѣхното мѣсто да се турятъ хора честни.

Азъ настоявамъ, щото члена да си остане тѣй и да се приеме, както е въ проекта.

М-ръ Цанковъ: Ми се струва, че тукъ въ този членъ, ако е казано, че ще идатъ горскитѣ стражари съ кмета и сѣдебната властъ, да правятъ онова дознание, то въ сѣда нѣма да имъ се иска клѣтва. Това е вече единъ документъ и трѣба да се вѣрва предъ властта. Нѣма да имъ искатъ клѣтва. Слѣдователно, когато е тѣй за кмета и сѣдебната властъ, че ще вардатъ онзи документъ, то за полицията не може да се каже; защото нашата полиция състои само отъ старши и младши стражари, и тѣ не даватъ такава клѣтва, както напр. полицията въ Европа. У насъ полицията нѣма сѣдебна властъ. За това вѣрвамъ, че не ще може единъ полицейски да иде съ единъ горски стражаръ въ единъ дворъ, да се подпише нѣщо; не може подписаното да има такова значение, както, когато го направи кмета или сѣдебната властъ. Околийскитъ началникъ или единъ окр. управителъ да ли иматъ сѣдебна властъ, това е другъ въпросъ. Въ този членъ има и този цѣръ, че единъ младши или старши стражаръ не може да отиде съ горскитѣ стражари и да стане злоупотрѣбление. Но трѣба сѣдебната властъ да иде, или кмета, които може да зематъ съ себе си стражари, ако искатъ. Но на кмета трѣба да се вѣрва, сѣщо и на сѣдебната властъ.

Анневъ: Азъ незнамъ какво пречи на г-на Шивачова или г-на М-ра на Вжтр. Дѣла, ако се остави «сѣдебни полицейски органи». На противъ, трѣба да останатъ тѣзи думи тукъ, за да могатъ тѣ да издиратъ откраднатитѣ или злоупотрѣбени дърва; защото кмета не може да влѣзе, а стражара може да употреби сила. Освѣнъ това може окол. началникъ или полицията да знае по-напрѣдъ, гдѣ има откраднати дърва, а защо да не може да влѣзе и да види?

Д. Попшовъ: Ние по-напредъ приехме, че окр. управители ще назначаватъ горскитѣ стражаре, и когато окржж. управители ги назначаватъ, значи че само съ горскитѣ стражари може да се върши работа. (Анневъ: ами ако стане нужда за изслѣдване?) Нѣма нужда по-голѣма.

М-ръ Цанковъ: Тогазъ ще каже, че единъ горски стражаръ ще земе единъ другъ стражаръ и ще дойдатъ въ моята или твоята къща, което нѣщо е запретиено отъ всичкитѣ закони. Въ къщата на единъ човѣкъ може да се влѣзне само по рѣшението на сѣдебнитѣ власти.

Бошнаковъ: Азъ ще обърна вниманието ви на друго едно нѣщо. Извѣстно Ви е, че горскитѣ стражари се намиратъ по-вече въ горитѣ, а за продаване материалъ дохождатъ въ града. Сега, кой ще обади на кмета, че нѣкой

си трѣба да плати 5%. Кмета какво трѣба да прави? Кмета може да пригласи окол. началникъ или окр. управителъ, да съставятъ актъ. Ако не плати туй нѣщо на кмета, ще дойде и ще яви на съдебната властъ. Слѣдователно предложението на г-да предговорившиятъ е неумѣстно; нека остане члена, както си е. Той е приложимъ, заедно съ кмета може да влѣзе и горски или полицейски стражаръ въ единъ домъ. Моля, да се пристѣжни нататѣкъ.

Дуковъ: Тука нѣма защо да се страхуваме, дѣто ще земе стражара. Това го разбираме сички. Но тука се казва съдружно съ кмета, защото има полицейска властъ. А ако виновния се противи на кмета, тогава ще го разбира най-големата инстанция и той ще премине презъ онова, което казаха другитъ по-напредъ. Постига се същото, а не както се предполага отъ нѣкои че съдружно съ окол. началникъ или окр. управителъ да се изслѣдва работата. И мисля, че члена е ясенъ, като казва, че може да влѣзе съ кмета. Щомъ кмета ще влѣзе, нѣма да се противи.

М-ръ Икономовъ: Мисля, че да ограничавами правото на полицията да се мѣси въ тѣзи работи, както каза г-нъ Дуковъ, не може; защото н. пр. аргатина на кмета самъ отива и нарушава закона за горитѣ, като отсича нѣщо безъ да плати никакво право. Горския стражаръ хваща го и отива при кмета. Вика кмета, а той избѣгва да направи потрѣбното, тогавъ той донася на околийски началникъ. Началника сега за една кола дърва нѣма да отиде самъ, а ще проводи единъ жандаръ или единъ старши. Ето г-да, че се явява нужда да се намѣси полицейската властъ по нѣкои пѣтъ даже безъ кмета. За това да се неограничава този параграфъ.

Председателъ: Който приема члена както е въ законопроекта, да си дигне ржката. (Вишегласие).

Докл. Яневъ: Има прибавка «материяла отъ държавнитѣ гори и пр.» и ако се каже «конфискуватъ ги и винovatия се прѣдава на съдъ, ако ли е отъ общинската гора трѣба общината.»

Председателъ: Който приема прибавката на комисията да си дигне ржката. (Вишегласие).

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 55. Който накладе огънь вътрѣ въ гората или на разстояние отъ нея по-малко отъ 200 метр. се наказва съ глоба отъ 5 до 20 лева.

Ако огъня е билъ накладенъ за горене въглища въ мѣста, които не сж опредѣлени за това, виновния се наказва съ глоба отъ 20 до 100 лева. Ако отъ тоя огънь произлезе пожаръ, виновния се наказва съгласно съ наказателния законъ.

Комисията направи слѣдующитѣ измѣнения въ този членъ. «Който накладе огънь на опасни мѣста вътрѣ въ гората спорѣдъ чл. 15—18, наказва се съ глоби отъ 5 — 20 лева». Втората алинея си остава същата.

Д-ръ Цачевъ: Тази прибавка на комисията може да тури въ затруднение горскитѣ управления, защото не ще може да се знаятъ всичкитѣ опасни мѣста.

Грековъ: Азъ разбирамъ смисълъта, която е имала комисията, когато е искала да направи една прибавка на този членъ. Тя е искала да каже, че не бива да се запрѣщава съвсѣмъ кладение огънь. Има случаи, дѣто хората биватъ принудени да наклаждатъ. На пр. нѣкой пѣтникъ или кираджия, като е студено, ще бѣде принуденъ да накладе огънь. Но думата, която употреби комисията, не е отъ най-справедливитѣ; защото ако се казва „опасно мѣсто“ — то може да се разбира, че има хайдути тамъ, или че е мѣсто такова, шото може да си съупи нѣкой главата или друго нѣщо. По-сполучливо ще бѣде да се каже: че огънь може да се кладе въ гората съ такива и такива предпазителни мѣрки.

Докл. Яневъ: Азъ ще напомня на г-да Грекова и Цачева, че това е изказано въ чл. 15, или споредъ комисията 18: „За опасни мѣста“ като се казва, не се разбира „на стрѣмни мѣста“ и прочее.

Дуковъ: Докладчика разясни това. Именно това имаше предъ видъ тогава комисията. Зарадъ туй направихме „опасни мѣста“, т. е. помежду дървета и шумести да се не кладе огънь. Заради това да остане члена както е, а да бѣде наказанието споредъ тозъ членъ, който по-послѣ ще се чете, т. е. 55 чл., дѣто е казано отъ 5 до 20 лева, и то когато се кладе огънь въ балталжцитѣ и шуместитѣ.

Грековъ: Азъ тогава ще предложа на мѣсто да се туря „който накладе огънь вътрѣ въ гората“ и пр. да се туря „който накладе огънь несъобразно съ чл. 15 членъ“. Тогава ще бѣде много ясно и по-лесно ще можатъ хората да узнаватъ, какво е искалъ законодателя.

Дуковъ: Това се казва, споредъ чл. 18.

Грековъ: „На опасни мѣста“, да се не туря, защото има различни опасни мѣста.

М-ръ Начовичъ: Въ нѣкои закони, вмѣсто думата „безопасни мѣста“ или „опасни за горитѣ“ се употребява друго изражение. Тукъ можемъ да кажемъ: „безъ важна нужда“, или „безъ извънредна нужда“. (Единъ гласъ: ами кой ще констатира?) Когато нарушителя на закона се хване, тогава ще се констатира и степена на нуждата. На пр. стражара вижда, че се дими нѣйдѣ въ гората, или вижда огъня накладенъ и като отиде на мѣстото, констатира, че на чело-

вѣка на примѣръ му замързнали царвулитѣ на краката и че той е наклалъ огънь, за да се сгрѣе отъ студа, разбира се, че такъвъ нарушителъ на закона се освобождава отъ наказание; но ако е наклалъ огънь, за да си запали чюбука на примѣръ, или е направилъ туй само за кефъ, макаръ да е на безопасно мѣсто, той пакъ трѣба да се накаже, защото съ огънь не се играе и злощастieto може да стане, колкото и да мисли чловѣкъ, че мѣстото е безопасно. За това азъ мисля, че е предпочтително, да се възбрани съвѣзмъ и въобще да се не пали огънь, освѣнъ въ извънредна нужда. А когато има нужда, тогава трѣба даже и въ опасни мѣста да се пали огънь, защото не бива да се остави да загине нѣкой заради нѣколко дървета, или нѣколко дюлюма гора. Зарадъ това да се каже: „безъ важна нужда“.

Марко Велювъ: Г-да! Ималъ съмъ случай да видя, когато нашитѣ братия селяне запиратъ и замързнуватъ съ воловетѣ си на планинитѣ. Това е извънредна нужда. Застанатъ му воловетѣ, нито самъ, нито полицейския може да му ги исплди. Това е извънредна служба. (Смѣхъ). Или когато единъ кираджия да кара колата си изъ пѣтя, ще му се строши колата или конетѣ ще запратъ, той непременно трѣба огънь кога го накледе, не ще се случи злото, защото не ще иде да злоупотрѣблява гората. Не е добръ, както е предвидено въ члена, защото трѣба да се кладе огънь. Той който е кираджия, никога не ще злоупотрѣби правителственнитѣ гори и частнитѣ. (Гласове: Съгласни!) Той може да кладе огънь въ частната си гора. (Гласове: Съгласни!) Тоя членъ да се предвиди така: Извънредна нужда, каквото що дума г-нь М-ръ на Финанситѣ. Правителственнитѣ гори не се опропастватъ, ако се накладе, огънь. (Гласове: Съгласни!)

Председателъ: Г-нь Докладчикъ, да редактира члена както трѣба.

Докл. Яневъ: (Чете): «Чл. 55. Който накладе въ гората огънь безъ извънредна нужда, вопреки чл. 18-й, се наказва съ глоба отъ 5 до 18 лева.»

Втората алинея си остава същата.

Бобчевъ: Колкото за първата алинея, дѣто се казва отъ 5 до 20 лева, азъ зная положението, че въ горитѣ и балканитѣ отъ кефъ не се кладе огънь. Зарадъ туй ще моля г-да представителитѣ, да снематъ глобата нѣкакъ по ниско. А долу дѣто се казва за онѣзи, които горятъ кюмюръ, за тѣхъ да се остави глобата въ показаний размѣръ, защото, тѣ именно даватъ причина, за да се запалватъ горитѣ, като оставятъ неизгасени трапищата. Зарадъ туй съмъ на мнение, да е позволено да палатъ огънь ония пѣтници, които из-

останватъ въ горитѣ по независящи отъ тѣхъ причини и нѣма какво да направятъ, освѣнъ да запалатъ огънь, за да се запазатъ най-сетнѣ отъ дивитѣ звѣрове. Зарадъ туй, желая тукъ глобата отъ 5 — 20 лева да се намали на по-малко, а на онѣзи които по немарливостъ неизгасатъ пожара, да си остане същото или повече. Предлагамъ за първитѣ отъ 1 — 5 лева, както искава желание и Народното Събрание.

Председателъ: Приема ли се члена съ измѣненieto глобата отъ 1 — 5 лева? (Приема се.)

Г-нь Докладчикъ, да направи, редакцията. (Поправя размѣратъ на глобата.)

Приема ли се члена съ редакцията на комисията съ глоба отъ 1 — 5 лева? (Приема се!)

Докл. Яневъ (чете): Чл. 56. «Който отвори фабрика за дѣски (бичкийница) или дѣла дървета въ гората безъ позволение, се осаждава да си дигне фабриката, да очисти мѣстото немедленно а при това да заплати една глоба отъ 10 до 100 лева независимо отъ наказанията, предвидени въ слѣдующий членъ.

Комисията е направила слѣдующитѣ прибавки: Чл. 56. «Който отвори фабрика за дѣски (бичкийница) или дѣла дървета въ гората, или построява къшли безъ позволение, се осаждава да си дигне фабриката или къшлата, да очисти мѣстото немедленно и при това да заплати една глоба отъ 10 до 100 лева, независимо отъ наказанията, предвидени въ слѣдующий членъ.

Тѣй също и който отвори фабрика съ парни машини безъ разрѣшението на правителството и слѣдва тѣхното употребление не съ каменни въглища а съ дърва за горение попада подъ същитѣ наказания.»

Председателъ: Ще туря на гласоподавание члена както го е промѣнила комисията.

М-ръ Икономовъ: Не зная има ли надолу предвидено отъ комисията относително тѣзи фабрики както и мелници, които се правятъ въ горитѣ, да ли е предвидено, какъ ще зематъ дърва отъ горитѣ. Ако нѣма нищо предвидено, трѣба да се предвиди, защото зная, че тѣзи мелници въ Силистренско и Дели-орманъ сж страшно зло и съ тѣхъ се опропастватъ горитѣ. Тѣй напр. нека имъ се запрети, да не натоварватъ селянитѣ, ако имъ докаратъ единъ товаръ жито за меление да имъ докарватъ по една кола дърва отъ държавнитѣ или общинскитѣ гори и тогава имъ смилатъ житото. Така щото тѣ набиратъ дърва не само за смилание житото на селянитѣ, но натрупватъ и за своитѣ нужди. Трѣба да се предвиди и за тѣхъ нѣщо.

Докл. Яневъ: Комисията е зела това предъ видъ и когато е казала при фабрики «съ парни машини», разби-

рала е, че влизат и мелниците и други фабрики. За това нѣма нужда да се опредѣля изключително за огнените мелници, съ които се меле брашно.

Ив. Минчовъ: Азъ това искахъ да кажа, дѣто каза г-нъ М-ръ, защото въ Силистренското окръжие има 9 мелници огнени и всѣка мелница гори по хиляди кола дърва, безъ да купи притажателя баремъ една кола. Въ сжщото врѣме отъ окръжието подадохъ прошение на Нар. Събрание противъ това зло и мисля че въ това прошение трѣба да се казва това нѣщо, за което се е уплашилъ цѣлий Силистренский окръгъ, защото подиръ 5 години едната кола дърва ще станатъ 100 гр. Такава опасностъ има въ Силистренский окръгъ.

Поповъ: Предложението на г-на Икономова е умѣстно и трѣба да се приеме, защото иначе се скѣпимъ за триците, ще харчимъ брашното. Единъ земледѣлецъ, който има нужда за обработване земята си, правимъ му хиляди ограничения, шрафуваме го, а единъ фабрикантъ, който експлоатира 5000 кола дърва и опропаства гората, за него никакъ да не обръщаме внимание, ще направимъ погрѣшка. Защото тѣзи мелници сж направени, понеже нѣмаше този законъ. Ако имаше не щѣха да правятъ. Заради това, трѣба да се земе въ внимание това.

Дкл. Яневъ: (Прочита члена съ прибавката още еднажъ).

Анневъ: Азъ мисля, че трѣба една поправка на този членъ. Г-нъ Докладчикъ каза «фабрики съ парни машини». Може по-добре да се каже «парни фабрики», защото фабрики могатъ да бѣждатъ и безъ машини. (Гласове: Исчерпано е!).

Председателъ: Приема ли се члена, съ прибавленията, които е направила комисията? (Приема се).

Докл. Яневъ: (Чете:) «Чл. 57. Който сѣче дърва безъ позволение или сѣче други дървета, а не ония, които сж показани, или повреди по какъвто и да е начинъ млади дървета, се осжжда да заплати причинената повреда и една глоба три пѣти по-голяма отъ стойността на повредата. Освѣнъ това, дървата се продаватъ на търгъ въ полза на сѣкровището».

Комисията е направила слѣдующите прибавки:

Чл. 57. «Който сѣче дърва безъ позволение или сѣче други дървета, а не ония, които сж показани, или бѣли корите на други, или отсича върховете имъ, съ една рѣчь поврѣжда по какъвто и да е начинъ млади дървета, се осжжда да заплати причинената поврѣда и една глоба два пѣти по-голяма отъ стойността на повредата. Освѣнъ това, дърветата се продаватъ на търгъ въ полза на сѣкровището».

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание членъ, както го е промѣнила комисията? (Гласове: Споредъ проекта!).

Д-ръ Цачевъ: Да се приеме, както е въ законопроекта, защото е по-ясно и по-вразумително. И всѣкой, който направи такава пакостъ, трѣба да се шрафува три пѣти, а не два пѣти. Члена да си остане тѣй, защото е по-ясенъ.

Докл. Яневъ: Но въ този членъ не е предвидено и трѣба да се предвиди за онѣзи, които бѣлятъ кори или отсичатъ върховете на дърветата; защото въ предишния членъ е предвидено, че не се позволява бѣление кори и отсичание върхове.

Анневъ: Азъ мисля, че сѣчението върхове или бѣление кори е повреда; за това да се остави, както е въ законопроекта.

Марко Велевъ: Г-да! Този който бѣли кора отъ горите частни или общински, да се наказва. Но да се шрафува за единъ пѣтъ или два пѣти, не трѣба нито кмета нито стражаря, които на 10 едно могатъ да злоупотрѣбятъ, защото, ако отсѣче малко, не трѣба четворокатна стойностъ на гората да заплати.

Докл. Яневъ: Прочита още еднажъ члена съ прибавките.

Председателъ: Приема ли се тѣй члена споредъ комисията? (Приема се).

Докл. Яневъ: (Чете:) «Чл. 58. Повредата се опредѣля отъ вѣщи людѣ назначени споредъ сѣдебните правила».

Комисията е направила слѣдующето измѣнение. (Чете):

Чл. 58. Поврѣдата се опредѣля отъ вѣщи людие, назначени споредъ сѣдебните правила и на основание съ изработената таблица за всѣки окръгъ или околия, споредъ чл. 54.

Председателъ: Приема ли се 58-й чл. съ прибавката на комисията? (Приема се.)

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 59. «Стойността на поврѣдата се дава на ступанина на гората: на частното лице, общината или правителството.» (Приема се.)

Чл. 60. «Общини, които въ случай на пожаръ въ гора се откажатъ да идатъ да го огасятъ, се наказватъ съ глоба отъ 100 до 1000 лева. Ако ли частни лица се откажатъ безъ уважителни причини, тѣ се наказватъ съ глоба отъ 5 до 20 лева.»

Нѣма никакви измѣнения.

Анневъ: Азъ съмъ противенъ на послѣдния пасусъ на този членъ. Ако едно частно лице заминува край гората, когато гори, на какво основание ще трѣба да се отбива да гаси, защо да се спира тамъ и да оставя своите търговски занятия?

Докл. Яневъ: Въ члена е казано «безъ уважителни причини.» Разумѣва се, че единъ пжтникъ или търговецъ, когато отива по своята работа, това е една уважителна причина и не трѣба да отиде да гаси. Тука се казва за лица които безъ уважителна причина се отклоняватъ, като на пр. куруджитѣ и други подобни, които сж длъжни да помогнатъ на горскій стражаръ щомъ ги повика, въ случай на пожаръ.

М-ръ Начовичъ: Съ думитѣ «частни лица» се разбиратъ тука именно членовѣтъ отъ общинитѣ, около пожара. Тукъ не се разбиратъ други лица, напримѣръ пжтницитѣ, които минаватъ по пжтищата. Тѣй на примѣръ, може въ една община да има 500 души, които да могатъ да гасятъ, но отъ тѣхъ отидатъ само 400 души, когато се повикатъ всичкитѣ, а другитѣ 100 души се откажатъ да идатъ да гасятъ; тогава тия 100 души се наказватъ съ такава глоба каквато е предвидена въ закона. За пжтницитѣ, които отиватъ по работата си, тука не е думата.

Г. Геровъ: Отказвамъ се.

Анневъ: Оттѣглювамъ си думата.

Вобчевъ: По-добрѣ е да се каже, жителитѣ отъ околната община, защото подѣ «частни лица» се разбира друго нѣщо.

Предсѣдателъ: Моля г-на докладчика, да поправи члена.

Марко Велевъ: Г-да! Кolkото за тѣзи общини, които ще гасятъ пожаритѣ, това не е работа на селото. За голѣма жалостъ тѣзи лица ще ги принудимъ да се изселатъ отъ планинскитѣ мѣста. Да не сѣкятъ горитѣ правителствени заповѣдваме, отъ друга страна като робе да гасятъ горитѣ. Това не е законно. Даднieto си дава, слушанието си слуша и частнитѣ работи трѣба да си глѣда. Ако се каже още и глоба да даватъ отъ 10 до 100 лева, трѣба по-ясно да кажемъ, какви ще бждатъ тѣзи грѣшници, дѣто ги накарваме да отиватъ да гасятъ планинитѣ. То не е сефте и онази община ще трѣба да иде да гаси. Наказваме онѣзи, които сж близо до горитѣ, а които сж далече до горитѣ да не гасятъ. Който е близо да е робъ и да го наказвате съ глоба.

Предсѣдателъ: Г-нъ докл. да прочете още еднажъ члена.

Доклад. Яневъ: (Прочита 60 чл. съ измѣнение думата «частни» съ наединочни).

Предсѣдателъ: Приема ли се 60-й чл. съ измѣнението? (Приема се.)

Докладч. Яневъ (чете):

Чл. 61. «Общинитѣ и частнитѣ лица, които се откажатъ да насждятъ нова гора, или да отглѣдатъ съществуващитѣ

съгласно съ члена 6-й 7, 8 и 9 отъ тоя законъ, се наказватъ съ глоба по 5 лева на увратъ. Освѣнъ това, властитѣ турятъ да се насади нужното пространство гора за смѣтка на виновнитѣ.»

Комисията е промѣнила само глобата и вмѣсто по 5 лева казала е „отъ 2 до 5 лева».

Ю. Шишковъ: (Гласове: Приема се!) Мене се струва, че вчера се говори върху тозъ членъ, за това би желалъ, щото частнитѣ лица за частнитѣ гори да подлѣжатъ подѣ това наказание

Докладч. Яневъ: Тука е казано и общинитѣ и частнитѣ лица. Разумѣва се общинитѣ, които нѣматъ $\frac{1}{40}$ часть отъ землището си въ гора; сжщо и частнитѣ лица, които иматъ отъ 500 уврата повече земя, и тѣ сж длъжни да посѣятъ гора и ако не посѣятъ, тогава имъ се предвижда глоба въ настоящия членъ.

Ю. Шишковъ: Не съмъ противенъ на тия, но тука г-нъ Докладчикъ трѣба да знае, че чл. 7, 8 и 6 не се отнасятъ само до насаждане дървета, но и до чистение, и ако се наказватъ по единъ левъ на дюлюмъ и за нечистението, тогава искамъ да се отхвърли.

Доклад. Яневъ: Азъ не виждамъ въ чл. 9-й да е казано за чистението на горитѣ. За частнитѣ гори въ другъ нѣкой членъ е казано

Д-ръ Цачевъ: Това, което казва г-нъ Ю. Шишковъ, именно това не е въ 6, 7 или 8-й или 9-й чл. Това е казано въ 13-й членъ. Слѣдователно, за чистението на горитѣ, който се откаже не се подлага подѣ сжщата глоба 5 лева, защото членове 7 и 8 говорятъ съвсемъ за други нѣща. Г-нъ Шишковъ може да бжде спокоенъ.

Предсѣдателъ: Ще туря на гласоподавание члена, както го прочете докладчика на комисията. Които го приематъ така, да си дигнатъ ржката. (Болшинство). Приема се.

Доклад. Яневъ (чете):

«Чл. 62. Които безъ позволение отъ Министерството на Финанситѣ, искорени нѣкоя гора, отъ каквато категория и да е тя, осжжда се да заплати три пжти стойността на направенитѣ повреди, и да плаща ежегодно по 20 лева на увратъ глоба, до гдѣто насади отъ ново искорененото пространство съ гора».

Тука комисията е направила глобата, отъ 2 до 5 лева, и повредата да плаща 2 пжти. Другото си остана сжщето.

Д-ръ Цачевъ: Глобата отъ 2—5 лева е много малка. По-добрѣ е да се каже, по 10 лева глоба за всѣки дюлюмъ, защото г-да, това е едно престѣпление. Закона не позволява да се искореняватъ горитѣ или да се преобрѣщатъ въ ниви безъ позволение отъ Министерството на Фи-

нанеситъ. За туй трѣба да се плаща 10 лева на увратъ, защото, ако го оставимъ да плаща само 5 лева, той нѣкога може да искорени гората си съвсѣмъ и никога нѣма да насади съ нова гора това мѣсто, защото за да насади единъ дюлюмъ, ще му трѣбать най-малко 200 фр.; ако е повече, ще му трѣбать 300 или 500 лева. Заради това да остане глобата 10 лева, за да се недава поводъ, щото безъ позволенieto на Министерството да се искореняватъ горигъ.

Ст. Х. Добревъ: Отказвамъ се.

Марко Велевъ: Г-нъ Цачевъ казва, че трѣбало да се накаже притѣжателя на частна гора, ако си направи нива или ливада отъ гората. Той, ако е искоренилъ правителствена гора, може да се накаже съ шрафъ; а колкото за своята, трѣба да се ненаказва, защото той се нуждае отъ земя, отъ която и кукурузъ да искара. Всѣки желае да има бранище, но като нѣма синове добри, той ще искорени една частъ за да се ползува правителството отъ една страна, а отъ друга и той да се ползува. Азъ съмъ на мнение, да се махне съвсѣмъ туй наказание, защото не ще можемъ да бждемъ притѣжатели на частната си собственостъ. Какво ще бжде неговата собственостъ, когато неискаме нищо отъ тия които нѣматъ и на г-на Д-ра Цачева може да му понося. Г-нъ Д-ръ Цачевъ може да плаща глоба и 100 лева съ своитѣ имущества. А колкото за земледѣлието, ни най-малко не ще каже че отбира г-нъ Цачевъ, дѣто предлага това. Съ позволение на г-на М-ра не може да бжде, защото г-нъ М-ръ не може да даде отговоръ на окръжнитѣ управители за 6 мѣсеца, а не да може да даде распоредка къмъ едно частно лице, за да си обдържи своята челядь съ него.

Анневъ: Тукъ е думата за престѣпления. (Марко Велевъ: Не е престѣпление! Престѣпление може да бжде само за чиновницитѣ а не и за земледѣлицитѣ!) Ако г-нъ Мар. Велевъ мисли, че се намираме въ нѣкоя кошара, то е друго, (Предсѣд.: Звъни. Марко Велевъ: Това е Събрание, не е кошара!) Но тука сме въ едно Събрание и азъ когато свърша думата, може да ми възрази, сега той не е зель думата. (Марко Велевъ: Имамъ думата! Ти думашъ че нѣмамъ!) (Предсѣд. Моля г-на Марко Велевъ, да има търпение!)

Искореняванието, г-да, трѣба строго да се запрещава. Тука е думата за престѣпления. Може да мя разбира Нар. Събрание, както ще, но че трѣба да се наказватъ такива престѣпления, нѣма съмнение ни най-малко. Освѣнъ това, комисията казва «отъ 2 до 5 лева». Азъ не разбирамъ, защо отъ 2 до 5 лева, да ли ако искорени до нѣкадѣ или съвсѣмъ, та съ размѣрно съ искореняванието да бжде и

наказанието? Азъ немога да разбера по-малко или по-много искоренение. Трѣба да се каже 2, 5 или 10 лева, а не отъ 2 до 5 лева. Просто да се опредѣли едно число: по 5 или 10 лева на увратъ, и работата свършена.

Ще възрази на г-на Марко Велевъ, дѣто каза: защо правителството да се мѣси на частнитѣ гори, да не можемъ да ги искореняваме или запалваме. (Марко Велевъ: не казахъ за запалване!) Когато нѣкой хазияинъ може да има оскѣдностъ за земя, може да искорени една частъ, но по-напредъ трѣба да се съобрази съ закона, като поиска разрѣшение отъ министерството, което като види, че просителя дѣйствително има нужда отъ земя, ще му позволи. А г-нъ Марко Велевъ нетрѣба толкозъ да се ешофирва.

Дуковъ: Азъ мисля да разискваме сега онова, което трѣба да се намали и колко трѣба да остане. Азъ мисля отъ 5 лева по-много да не е, защото този, който ще искорени безъ позволение, трѣба да се накаже. Той може нѣкой пѣтъ или по незнание да направи това, и за това е предвидено да заплати три пѣти, а споредъ комисията два пѣти. Послѣ законопроекта казва, да заплаща 20 лева ежегодно, до гдѣто насади гората тозъ чловѣкъ. На г-на Цачева му се види малко 5 лева, защото като дава нѣкой 5 лева, тѣ сж по-малко отъ 150 лева и тогава никога не ще да насади нова гора. То бива това, ако да нѣма по-надолу това нѣщо. Но Нар. Събрание, ако види за добръ да тури повече ежегодна глоба, той щѣлъ да се уплаши, защото все пакъ нему принадлѣжало да насади гората; ами ако остане така и чловѣка по независящи причини като напр. може да се разболѣе, тогава какъ ще може да я насади. Отъ друга страна, ако на тозъ чловѣкъ не му остане врѣме и не може да я насади, тогава ще се съсипе отъ глоби. Зарадъ туй, като се каза, че трѣба да се насади гората, само да си прибави че това наказание да не бжде повече отъ 5 лева на увратъ. То не е малко, то му е доста, за да некорени още еднажъ.

Д-ръ Цачевъ: Законодателя, г-да представители, когато е положилъ едно наказание отъ 20 лева на единъ чловѣкъ, който безъ позволение искорени една гора и я обърне на ливади, не мислете, че го е турилъ безъ основание. Ето какво е основанието: За да се посади единъ дюлюмъ гора, трѣбать 100 фр. а тѣ донисатъ за една година 12 фр. лихва. Тогава всѣки единъ спекулантъ ще предпочете, да даде единъ или 2 фр. лихва на мѣсто да даде 12. Заради това, ако му трѣбать 100 фр. ще земе назаемъ и ще плаща само 5 а ще печели 7, тѣй като разликата между 5 и 12 е 7. Следователно, предложението за 5 фр. не може

да се приеме, и азъ ви увѣрявамъ, г-да представители, че колкото наказанията сж по-строги, толкосъ престѣпленията биватъ по-малко. Заради това, трѣба да приемемъ непремѣнно най малко 10 фр. глоба за дюлюмъ. Ето, коя е била причината, по която онзи който искорени гора, трѣба да я насади.

Попповъ: 20 сж много но и 5 не сж малко. Единъ челоувѣкъ да искорени единъ увратъ, ако дава по 5 фр. глоба, тѣ сж 125 гр. и десетъкъ ще дава 125 гр. сичко 250 гроша. Кой е този безуменъ, да си искоренява гората и да плаща послѣ на увратъ по 250 гр. Заради това и 5 фр. сж доста.

Д-ръ Помяновъ: Г-да представители! Ми се вижда тозъ членъ малко строгичакъ въ наказанието, което съдържа той. Казва се въ него: който безъ позволение отъ Министерството на Финанситѣ, искорени нѣкоя гора, отъ каквата категория и да е тя, осжжда се да заплати три пѣти стойността на направенитѣ поврѣди и да плаща ежегодно по 20 лева на увратъ глоба, додѣто насади отъ ново искорененото пространство съ гора. Това ми се вижда много строго наказание: първото е, че три пѣти трѣба да се плати стойността на гората, — при всичко че не е казано тукъ, кому трѣба да заплати и за това ще земемъ случайтъ, че на частно лице трѣба да се заплати; но на частно лице три пѣти да се заплати не трѣба; единъ пѣтъ заплатена стига му, разбира се, слѣдъ като вѣщи людие прецѣнятъ поврѣдата. Три пѣти е казано, но азъ не разбирамъ, защо три пѣти да е? Освѣнь това, по-горѣ има единъ членъ съ една подобна санкция, но тамо е казано да се заплащатъ само причиненитѣ поврѣди. И не се допуца отъ правото, да се плаща глоба на частни лица; на правителството да се плаща разбирамъ, на частни лица да се плаща не мож да разберж. А тука, както е члена, излиза, че и на частни лица три пѣти трѣба да се заплаща стойността на причинената поврѣда. Това не може да бжде, за това по-добрѣ е, да се каже „стойността на направената загуба“, т. е. колкото струва гората. Такъвъ членъ има и по-горѣ, а именно членъ 57, който казва, че който сѣче дърва и пр. осжжда се да заплати причинената поврѣда. Защо три пѣти? Толкосъ повече, че това ще да е като глоба, която не може да се дава на частни лица. Заради това, тукъ е достаточено да се каже: да заплати стойността на повредената гора.

Освѣнь това, има и второ наказание, т. е. да плаща ежегодно по 20 лева на увратъ, додѣто да насади гората. И това ми се вижда много строго. Отъ какъ заплати гората, която може да струва 50,000 гроша, послѣ пакъ да плаща

догдѣ се насади гората. Че той заплаща на държавата или на частното лице, за да си насади гората. Зарадъ туй, като има второ наказание, има нужда да стане тукъ намаление. 20 лева е много и 10 даже е много. Но азъ не мож да се съглася, да има второ наказание и ми се чини, че като се заплати стойността на поврѣдената гора, въ такова количество, каквото вѣщи людие намѣрятъ че струва, тогава е удовлетворенъ онзи, комуто е изгорѣла гората, било тя общинска или частна. Тѣй шото, това наказание не само да се избрише, но и първото да се намали, и съгласно съ 57 членъ достаточено е, да се заплатятъ причиненитѣ поврѣди.

М-ръ Начовичъ: Въ чл. 57, който навѣжда г-нъ Д-ръ Помяновъ, се казва, че ще се плаща поврѣдата и една глоба 3 пѣти по-голѣма отъ стойността на поврѣдата, и този членъ се прие; но както и да е, азъ не съмъ противъ предложението на г-на Помянова, стига да се наказватъ ония, които нарушаватъ постановленията на законитѣ, и приемамъ да се каже: да се заплати стойността на направената поврѣда. Но азъ настоявамъ да остане второто наказание, сирѣчь глобата отъ 10 или 5 лева, и азъ бихъ предпочелъ 10 лева на уврата, — за да се принуди това лице, което би искоренило гората, да я насади, защото, ако нѣма наказание, което да го принуди да я насади, тогава челоувѣка, който е нарушилъ закона, нѣма и да насади гората. Но щомъ има наказание, той ще се принуди да я насади самъ, сирѣчь на свои разноски. За туй азъ мисля, че не е злѣ тукъ да се опредѣли такава една глоба, която да върви додѣто онзи, който е направилъ поврѣдата посади гората, която е искоренилъ.

Дуковъ: Азъ мисля тукъ, както казахме по-напредъ за да бжде два пѣти е доста, както си стои въ члена, освѣнь това не се предполага да бжде толкосъ голѣмо количество гора да се искорени, защото всѣкога ще има човѣкъ общинарь или другъ нѣкой, които ще му кажатъ да не прави това, защото ще подлѣжи подъ глоба и той ще остави. Заради туй не ще толкосъ голѣма поврѣда да стане, като се каже 3 пѣти и споредъ комисията два пѣти, то азъ мисля, че остава два пѣти споредъ комисията и ще бжде достаточено, и за насидбата по 5 лева на увратъ. Г-нъ Цачевъ каза и хубаво забѣлѣжи, че когато е по-строгъ закона толкосъ по-малко има и злоупотрѣбления. Има една пословица, която казва: «че който наказва строго, зема само едно, а който наказва по-мѣко, зема двѣ», но тукъ, като искаме да навикнемъ народа, трѣба да по-ограничимъ закона за наказанията. За туй азъ предлагамъ 5 лева да остане и сѣщевременно да насади гората. Да се съгласимъ на това и по-

сетнѣ, като видимѣ, че трѣба да стане закона по-строгъ може да се направи това.

Грековъ: Азъ щѣхъ да кажа едно нѣщо, че въ всичкитѣ закони, които се отнасятъ за наказание, добрѣ е да се предвиди една най-горня и една най-долня степенъ, сир. единъ минимумъ и единъ максимумъ, защото, когато се прилага единъ законъ, трѣба да има малко широчина, гдѣто да може сѣдната да се движи. Защото всичкитѣ случаи не приличатъ единъ на други. Има престѣпления при обстоятелства, които сѣ извинителни и заслужватъ по-малко наказание. За туй сега азъ забѣлжихъ, да има въ закона единъ минимумъ и единъ максимумъ.

Докл. Яневъ (чете):

Чл. 62. Който безъ позволение отъ М-вото на Финансиитѣ, искорени нѣкоя гора, отъ каквата категория и да е тя, осжжда се да заплати два пѣти стойността на направенитѣ поврѣди и да плаща ежегодно отъ 2—20 лева на увратъ глоба, до гдѣто насжди отъ ново искорененото пространство съ гора». (Приема се).

М-ръ Начовичъ: Въ тоя законъ има непредвидени нѣкои престѣпления, които е добрѣ да се предвидятъ. Азъ съмъ ги забѣлязалъ и ще ги прочета на г-да представителитѣ за да ги чуютъ, и ако ги намѣрѣтъ за умѣстни, тѣ могатъ да ги приемѣтъ. (Чете):

«Който се улови че е пуствналъ добичета въ гората, наказва се по единъ левъ за свиня или овца, по 2 лева за волъ, коза и пр.»

Въ законопроекта не е предвидено наказание за тия нарушения на закона, нѣ трѣба да се предвиди, защото иначе ако се уловятъ добичета въ гората, и закона не е предвидѣлъ наказания, тогива сѣдилището ще може да каже: че закона не предвижда никакво наказание, и ще освободи виновния отъ отговорностъ. Послѣ има нѣкои работи, които не сѣ опредѣлени, на примѣръ не е казано въ закона, че бране на суха шума, ягоди, гѣби, кѣпини и др. подобни плодове е свободно. Друго още, да се тури въ закона, че отсичание на дърво за поправки на нѣкои претърпени пакости тамъ на мѣстото не се глѣдатъ като престѣпление. Такива пакости се случватъ по нашитѣ пѣтища и съ колата както сѣ тѣ направени. Защо да не може чловѣкъ да си отсѣче едно дърво, за да си поправи колата, а да е принуденъ да иде да търси позволение отъ кмета?

Г. Геровъ: Понеже не виждамъ да се спомянува нѣщо за островитѣ, отъ които нѣкои села край Дунава днеска повече сѣчатъ дърва, за туй моля г-нъ М-ръ да каже какво ще стане съ тѣхъ. Тука въ закона е казано, че гори мо-

гхтъ да се сѣчатъ на 10, 15 и 20 години, а островитѣ когато могатъ да се сѣчатъ всеки 2 до 3 години, за тѣхъ нищо не е казано въ закона; а като има села, които само на островитѣ глѣдатъ, то трѣба да се зематъ и тия прѣдъ видъ и да се направи едно улеснение както за правителството тѣй и на населението.

Ст. Х. Добревъ: Азъ искамъ, да кажа на г-на Начевича, че колкото за свини и волове и др. добичета, има общински законъ, и за това може тукъ да се прибави: ще се наказватъ споредъ общински законъ.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля че това трѣба да се предвиди въ закона за горитѣ. Той е единъ специаленъ законъ, и трѣба да исчерпва всичкитѣ случаи. Ако обича Народното Събрание да чуе членоветѣ, които предлагамъ, азъ ще ги прочетѣ още веднажъ. Колкото за островитѣ, за които припомни г-нъ Геровъ, то е истина че се не предвижда нищо въ закона, нѣ може да се опредѣли, че тѣ се смятатъ като пѣрти и кастрене на гора, и тогава тѣхното сѣчене може да започва всекои двѣ години. Въ Дунавскитѣ острови нѣма други дърва освѣнъ върбитѣ, които растѣтъ бърже и които въ двѣ години ставатъ за сѣчене.

Дуковъ: Това, което каза г-нъ М-ръ на Финансиитѣ не можемъ да кажемъ че не е умѣстно. Защото послѣдний чл. който той прочете е най-потрѣбенъ, а го забравила комисията и онези, които сѣ правили този законъ. Той е най-умѣстенъ, и не е лошо сега да се приеме. Нѣ тази добавка да стане за второто четение, за да можемъ да размислимъ върхъ нея. Сега по-добрѣ е да не разискваме, нѣ да останѣтъ за второто четение, тѣй сѣщо и за островитѣ. (Гласове: съгласни.)

Д-ръ Геровъ: Закона се прочете, г-да представители! Тукъ глѣдаме престѣпнитѣ случаи и предизвиканитѣ отъ тѣхъ наказания, ако се докажатъ престѣпнитѣ случаи. Азъ мисля, че трѣба да се опредѣли една прескрипция, т. е. опредѣление на врѣмето, до когато могатъ тѣзи престѣпления да подлѣжатъ на наказание, защото не може за неопредѣлено врѣме да се вика нѣкой чловѣкъ на отговорностъ. Обикновено се прескрибира таквось престѣпление въ твърдѣ кѣсо врѣме, за това азъ бихъ предложилъ единъ чл. дѣто да се прескрибира на 6 мѣсяца, т. е. че подиръ 6 мѣсеца не може да се преслѣдва престѣплението, защото нѣма смисълъ едно таквось престѣпление да се преслѣдва слѣдъ 2, 3 години. За това да се приеме опредѣлено врѣме 6 мѣсеца.

М-ръ Начовичъ: Понеже този законъ е отъ извънрѣдна важностъ, за това предлагамъ, щото комисията да го напечати така, както е приетъ отъ Народното Събрание, като

вземе въ внимание предложението, което направи г-нъ Георги Геровъ за островитѣ, както и предложенията за наказанията на онѣя които пушатъ добичетата си въ завардениѣ гори и пр. които предложихъ азъ, а тѣй сѣщо и срока за прескрипцията, когото предложи г-нъ Д-ръ Геровъ; и да го представи на послѣдне четение, слѣдъ като раздаде напечатаний вече законопроектъ единъ или два дня по напредъ на представителитѣ.

Анневъ: Азъ мисля, че не е все равно ако тѣзи наказания, както г-нъ М-ръ на Финанситѣ мисли, се предвидятъ само въ правилника. Споредъ мене за островитѣ трѣба една особена глава да се предвиди, защото има много селяни край Дунавъ, които безъ тѣзи острови не могатъ да съществуватъ. Комисията при второто четение нека предложи тѣзи прибавки на Народното Събрание.

Председателъ: Азъ ще туря на гласуване чл. 62 споредъ комисията. (Гласове: той се гласува вече).

М-ръ Начевичъ: Да се гласува моето предложение за напечатанието на законопроекта съ прибавкитѣ.

Председателъ: Ще туря на гласуване предложението на г-на М-ра на Финанситѣ, да се напечати законопроекта съ прибавката на г-нъ М-ра, г-да Георги Геровъ и д-ръ Геровъ, и на послѣдното четение да се размисли върху него. Който приема да си дигне ржката. (Болшинство). На 10 минути отидихъ.

(Послѣ распускъ).

Председателъ: Засѣданието се отваря на ново. На дневния редъ е запитване на г-на Георги Герова до Министерството на Финанситѣ.

Г. Геровъ (чете):

ЗАПИТВАНИЕ

Къмъ г-на Министра на Финанситѣ

Какъвъ отговоръ е дало Министерството на Финанситѣ на депешата, която търговцитѣ солари отъ всичкитѣ крайдунавски сжели въ Княжеството прѣзъ мѣсець май настоящата година бѣхъ отправили до него по въпроса за каменната солъ, която до мѣсеца априлий настоящата година, българскитѣ търговци купуваха направо отъ Румънското правителство, а отъ тогава насамъ това правителство я продаде на частно лице, чуждъ подданикъ, който отъ начало още почна да я продава въ България съ висока цѣна и продължава да експлоатирва страната? — Какви мѣрки сж се взели противъ това и ако не сж се взели, какво мисли Българското правителство да направи за урежданието на тоя

отъ толкова голѣма важность за страната въпросъ, и знае ли правителството, че този чуждостранецъ е експлоатиралъ българското население, съ 400,000 франка отъ мѣсець априлий настоящата година до сега, и още знае ли нашето правителство, че този чуждъ странецъ е монополиралъ България и е купилъ солъта отъ Румънското правителство по 6 лева 100 килограма и я продава въ България по 10 л. 100 килограма.

М-ръ Начевичъ: Азъ можъ да отговоря тутакси на това запитване. Всичкитѣ г-да представители знаятъ, че миналата година Румънското правителство бѣше издало обявление, че ще даде на търгъ изнасянето на солъта за въ Сърбия, Русия и за България. На опредѣления день станаха търги въ Букурещъ, и на тѣзи търги се представиха и нѣкои български и наддаваха, за да добиятъ изнасянието на солъта за Княжеството; но тѣзи търгове не се утвърдиха. Тази година се яви изведнѣжъ, че изнасянието на солъта за България се предадо на едно лице, на нѣкой си Рангелъ Стояновичъ, сърбски подданикъ. По прѣди всѣки български търговецъ отиваше до Гюргева, купуваше солъ, натоварваше я на гимии или шлепове и я отнасяше по Дунава въ България. Продавача бѣше тогава самото Румънско правителство; това правителство отстъпва сега солъ за България само на едно лице, и именно на този Стояновичъ за когото говорихъ по-горѣ. Напрежъ всѣки можеше да купува отъ Румънското правителство солъта за България по 6 или 6½ франка за 100 килограма; сега като я прекупили този Стояновичъ, търговцитѣ сж принудени да му плащатъ по 9 франка, и въ послѣдно врѣме той възвишилъ даже цѣната на 10 фр. злато, тѣй сѣщо нашитѣ консументи губятъ 3½ до 4 лева на всѣки 100 килограма солъ

Правителството обърна внимание върху този въпросъ и особено настоящето правителство помисли да отърве страната отъ този чужденецъ, който експлоатира населението; за тая цѣль то се обърна къмъ Румънското правителство, и къмъ Австрийското. Отъ Австрия се получи цѣнитѣ, но азъ нѣма сега да ги съобща на Нар. Събрание защото се намираме на пазарлъкъ. Отъ Румънското правителство тоже се получи отговоръ въ смисълъ, че то имало право да прави съ солъта каквото ще, понеже било господаръ, за което нѣма никакво съмнѣние, което никой не имъ оспорва, но че приема да се споразумѣе съ Българското правителство, за да се дойде до рѣшение на този въпросъ. Тѣзи преговори съ Румънското правителство се слѣдватъ, но още не се е добилъ нѣкакъвъ резултатъ. Предъ видъ на

неизвѣстността, която владѣе по този въпросъ, азъ предло-
жихъ на Министерскій Сѣвътъ, да рѣши дали не би било
добъръ, да се обърне солта въ монополъ, както е почти на
всѣкъждѣ и особено въ Румелия.

Монопола въ този случай ще бѣде въ полза на насе-
лението, защото той ще му осигури солта на долна цѣна,
както сиречъ бѣше по-преди, и ще го избави отъ единъ
чужденецъ експлоататоръ на населението и който може по-
стоянно да повишава цѣната. Ако за солта се направи
монополъ, то правителството ще може да се обърне
къмъ други источники на солта, било направо къмъ Ро-
мънния, Австрия, Германия или Италианскитѣ търговци, да
услови солта съ най-долна цѣна и да я продава на насе-
лението съ цѣни, не по скъпи отъ ония, които съществу-
ваха преди явяването на г. Стояновича. Тѣй щото насе-
лението нѣма да плаща повече освѣнъ цѣната на солта, както
ще я купи правителството, отъ гдѣто да бѣде, и разносикитѣ,
които ще станатъ за транспортиране на тази солъ до ске-
лето и митата, които и днесъ се взематъ.

Азъ благодаря на г-на Герова, гдѣто подигна този въ-
просъ, и моля Нар. Сѣбрание да рѣши, слѣдъ като обсъди
въпроса добъръ, добъръ ли ще бѣде да се преобърне солта въ
монополъ по начина, както го предлагамъ; и ако рѣши, че
ще бѣде добъръ и въ ползата на страната, азъ ще представя
въ единъ много късъ срокъ единъ законопроектъ по това
дѣло на одобрене на Нар. Сѣбрание.

Г. Геровъ: За по-добро освѣтление на Нар. Сѣбрание,
азъ ще кажа на г-да представителитѣ, че въ 1882 година
бѣше въ Ромъния извадена на търгъ камена солъ. Ний като
осѣтихме това и за да невлѣза тя въ чужди рѣцѣ и да ни
не експлоатира нѣкой чужденецъ, отидохме въ Букурещъ и
положихме 200,000 франка депозитъ и наддадохме надъ
тази цѣна, за която я днесъ купува този чуждестранецъ, и
дадохме 8 1/2 фр., но нашето даване се отблъсна; — незнай,
коя е била причината.

Миналата година безъ никаква публикация въ държавенъ
Ромънскій вѣстникъ, само чуваме, че се дала всичката
солъ на единъ человекъ, и че на Българскитѣ търговци
не ще да се дава. Ний останахме очудени, че се е дала за
6,20 лъва на този чужденецъ, и само съ 40,000 лъва де-
позитъ, когато ний давахме 200,000 франка депозитъ, и
на насъ не се дава.

М-ръ Начовичъ: Азъ моля да отбѣгнемъ тѣзи подроб-
ности и да не се мѣсимъ въ други държави и тѣхнитѣ пра-
вителства.

Г. Геровъ: Трѣба да се знае, какъ се експлоатира стра-
ната отъ единъ чужденецъ съ 40,000 франка отъ мѣсецъ
априлий до днесъ. И че днеска не се продава солта съ
10 1/2 франка, то е причина, че наши нѣкои търговци, за
голѣмото имъ уважение, донесоха отъ Австрия солта, и кон-
куриратъ. И като види онзи търговецъ, че нѣма да дойде
солта отъ Австрия по причина на малката вода, той дига
цѣна и ще и по 15 франка да я продава. За това трѣбали
нашето правителство да остави тая работа, и не трѣбали
да влезне въ споразумѣние ако не съ Ромъния, то съ Ав-
стрия? За това азъ моля г-на М-стра и му благодаря, гдѣто
ще внесе този проектъ, и щомъ е добъръ за страната
нѣма и какво да кажа.

Анневъ: И азъ имамъ да направя едно запитване от-
носително солта: но като г-нъ Геровъ направи прибли-
зително същото, то азъ можъ да го отложя и за другъ пѣтъ,
но тука е думата сега да се намѣри срѣдство за поевтина-
ване солта. Да се внесе единъ законопроектъ въ Нар.
Сѣбрание и да се монополизира солта, това не е лошо; но
харата глѣдатъ отъ день на день, да се еманципиратъ отъ
монополитѣ или поне да се ограничатъ, и тукъ се доказва
още, че щѣла голѣма полза отъ монополъ да произлезе,
а азъ казвамъ напротивъ че щѣло да има щета. Така щото
азъ мисля, че Нар. Сѣбрание, когато обсъжда този въпросъ,
ще обърне внимание и трѣба да помисли и за други срѣд-
ства, именно за да може да стане възможно конкуренцията,
чрезъ което срѣдство само може населението да се сдобива
съ поевтина солъ. Едно таквось срѣдство азъ показвамъ
въ моето запитване, и ако Нар. Сѣбрание желае, азъ мога
да го прочетъ: (Гласове: да се прочете)

«1. Предъ видъ на това обстоятелство, че Ромънското
правителство е монополизирано продаванието на каменната
солъ за въ България, тѣй като едно само лице има правото
да я внася, а Българскитѣ търговци, които сж принасяли
много по-добри цѣни, сж били отблъснати и сж принудени
сега, вмѣсто направо да купуватъ отъ Ромънското прави-
телство, както до сега, да се обърчатъ къмъ помяннатото
(отъ Ромън. прав.) фаворизирано лице.

2. Тѣй като лицето, което е заключило ужъ контрактъ
съ Ромънското правителство, ползующи се отъ това свое
право, продава съ произволни цѣни и експлоатирва по тоя
начинъ нашето население, което се принуждава да купува
солта съ 50% по-скъпо, отъ както по-прѣди, а по-послѣ
като се затваря Дунава, ще я купува и съ 100% по-скъпо».

Азъ можъ да предположъ, че този контрактъ е фиктивенъ
и може би не съществува. (Чете.)

«3. Тѣй като Княжеството би могло да се снабдява съ нужното количество солъ и отъ други страни, като на пр. изъ Россия, Германия, Австрия и Сицилия, но предъ видъ на голѣмото разстояние помежду насъ и помѣнатитѣ държави, пренасянето ще струва значителни сумми, и конкуренцията, която нашитѣ търговци би се рѣшили да предприематъ би била отъ проблематиченъ резултатъ за сполука.

4. Въ случай, че Нар. Събрание се рѣши да постанови, щото митото на солъта да се намали, то пакъ ще бѣде въ ущърбъ на нашето съкровище.

5. Тѣй като можало би да се предупреди населението отъ произволнитѣ цѣни на контрахента на Влашката солъ и да се отворятъ вратитѣ на свободната конкуренция, като се зематъ нужнитѣ мѣрки за това».

Трѣба да е извѣстно на Нар. Събрание, че въ сключенитѣ трактати между Германия, Австрия и пр. съ Турция се изключаватъ солъта и тютюня. На всички други предмѣти се налага 8%, а съ тютюня и съ солъта се прави изключение. (Чете:)

«Предъ видъ на това обстоятелство не намира ли Министерството на Финанситѣ за умѣстно да предложи на Нар. Събрание да постанови, щото:

а) да се увеличи митото на Влашката солъ съ 2 лѣва (8 вмѣсто 6), което ще докара полза на съкровището, и

б) митото на солъта отъ другитѣ държави (което прави изключение въ трактатитѣ, сключени между Високата Порта и Силитѣ), да си остане 6 лѣва, тѣй като по тоя начинъ ще стане възможна конкуренцията съ Влашката солъ и цѣнитѣ ще паднатъ».

Както помѣнахъ напредъ, че конкуренцията не е всѣкоги възможна, и то по причина, че водата на Дунава пада, и за това трѣба солъта, която дохожда отъ Австрия, да се растоварва и претоварва нѣколко пѣти, което осаждава цѣната, и търговцитѣ съ това губятъ. При голѣма вода нашитѣ търговци, именно Свищовскитѣ, сж правили голѣма конкуренция на Ромѣнския монополистъ. По този начинъ, както азъ предлагамъ, и което ще се дискутира, когато ще се внесе законопроектъ отъ г-на Министра на Финанситѣ, то може да става конкуренция, като онѣзи търговци, които внасятъ солъ отъ Австрия, Германия, Сицилия или Россия, иматъ този авантажъ, че ще плащатъ 2 франка по-малко мито. Въ такъвъ случай, ще се принуди Ромѣнския монополистъ да снесе цѣнитѣ до нормалностъ. Азъ това го правя като предложение, което ще се дискутира, когато дойде на дневенъ редъ законопроекта за монопола.

М-ръ Начовичъ: Азъ желая да се разясни въпроса, защото не виждамъ друго срдѣство, за да се избавимъ отъ експлоатирането, освѣнь монопола. Ако се увеличи митото съ 2 фр. на Ромѣнската солъ, това ще значи, да се персекутира тая солъ безъ никаква полза на страната, но напротивъ, да се направи солъта още по-сжпа. При тия условия прекупеца на Ромѣнската солъ ще плаща повишеното мито всѣки пѣтъ, когато му износи, но населението нѣма да я добие съ по-долни цѣни. То ще я купува, напротивъ, съ високи цѣни, всѣки пѣтъ когато конкурентитѣ на ромѣнския прекупецъ не сж въ състояние да му правятъ препятствия, било по причина на транспорта, било по причина на война и прочее. Но, когато солъта стане монополъ, тогава правителството ще се услови за едни опредѣлени цѣни, било съ Австрия, било съ Ромѣния или съ Италиански търговци, и понеже купувача ще бѣде само единъ, сиречь правителството, продавачитѣ като сж повече, ще бѣдатъ принудени да му правятъ най-голѣмитѣ възможни отстъпки, сиречь най-евтини цѣни. Тѣй щото, азъ вѣрвамъ, като се монополизира солъта, щатъ да се добиятъ цѣни по-долни, отъ колкото я купуваха бѣлгарскитѣ търговци отъ напрежъ. Но ако се покачи само митото на солъта за една държава, а митото на друга да се свали или да остане сжщото, отъ това нѣма да произлѣзе, споредъ мене, освѣнь неприятности съ това или онова правителство, безъ всѣка полза на потребителитѣ на солъ.

Така поне ми се струва, понеже въпроса за възвишение на мито се представя изведнѣжъ, тука въ Събранието безъ да е било възможно да се обмисли по-зрѣло. Може би щото туй предложение да има нѣкои удобства, но до сега азъ съмъ на това убѣденъ, че трѣба солъта да се направи монополъ именно, за да се гарантира населението отъ вариации на цѣнитѣ. Може би помежду насъ думата «монополъ» да плаши хората, но монополи сжществуватъ въ Бѣлгария. Вие знаете, че освѣнь държавата нѣма никой другъ право да пренася писма, или да устроява телеграфи или телефони и това е монополъ. Монополъ е до една степенъ и търговията на тютюня. Слѣдователно ако отъ монопола на солъта може да се искара полза за населението, азъ не виждамъ защо да не се приеме. Друго щеше да бѣде, ако цѣлътъ на монопола да бѣше да се повиши цѣната на солъта, сиречь да се обремени населението, тогава, разбирамъ че такъвъ монополъ трѣба да се отблѣсне; но на тоя който се предлага цѣлътъ е съвсѣмъ противна. Тука напротивъ, се иска да се намали цѣната на солъта, сиречь да се улегчи населението и да се осигори за дълго врѣме, че тая цѣна нѣма да

се повишава. За това именно не трѣба да се плашимъ отъ думата монополъ, а Нар. Събрание нека се произнесе, да ли да се внесе такъвъ законопроектъ за монополизиранieto солта или не. (Гласове: Да се внесе).

Г. Геровъ: Това, което каза г-нъ Анневъ това бѣше желанието на всичкитѣ г-да солари, и отъ всичкото край-брѣжие на Дунава имаше телеграмми къмъ г-на Министра. Но сега както виждамъ, обясненията на г-на М-ра сж удобни. Въ Сърбия прѣди да е имало монополъ, солта е била доста скъпа. Но, като станж монополъ, Румънското правителство отстъпи солта на 4 $\frac{1}{2}$ фр. а за България я даваше по 6 $\frac{1}{2}$ и даже по 7 $\frac{1}{2}$ франка; и азъ вѣрвамъ, че солта ще се даде съ 20 % по-евтино когато стане монополъ, и ако правителството я продава; защото този търговецъ сега я зема по 6 $\frac{1}{2}$ фр., и правителството ако ще да остане само, ще я земе по-евтино. За това, онова, което предложи г-нъ М-ръ, е много по-удобно и трѣба да се приеме такъвъ проектъ.

Анневъ: По между България и Румъния, както и Турция не сжществуватъ трактати, които да полагатъ на извѣстни произвѣдения опредѣленъ гюмрюкъ. Зарадъ това, ако би се съгласило Нар. Събрание, да направи такова измѣнение на митото, тогава онова правителство нѣма право да се оскърбява, понеже е отговорило, че е господаръ на страната си, и може да располага както ще съ своитѣ произвѣдения. Това срѣдство, което предлагамъ азъ, е наистина едно палиативно срѣдство, и то за дълго врѣме може да ни осигори да се добива веѣкоги евтина соль, но ще се сполучи съ него при конкуренция, и ще се принуди оня монополистъ търговецъ да продава солта съ по-долна цѣна. Ако се наложатъ 2 лъва на Румънската соль повече, тогава ще се принуди Румънското правителство, да влѣзе съ нашето въ преговори, или търговеца да смжкне цѣната на солта; а послѣ може да станжтъ преговори и съ Австрия или съ италианскитѣ търговци.

Сукнаровъ: Азъ се чюдя наистина, върху какво се говори. Имаше едно запитвание къмъ М-ра на Финанситѣ, а нѣма никакво предложение. Азъ мисля, че сѣко по-нататашно дебатирание е излишно. Г-нъ Министръ каза, да се произнесе, да ли да внесе законопроектъ. Г-нъ Министръ е свободенъ да внесе проскта; нека го внесе безъ да иска разрѣшение, и тогава ще видимъ, ще ли го приемемъ или не. Сега да се прекжне дебатиранието. (Гласове: Да)!

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание, што г-нъ М-ръ на Финанситѣ да внесе законопроектъ за монополъ на солта? (Гласове: «То не трѣба да се вотира»!)

Г. Геровъ: Имамъ друго запитвание къмъ М-вото на Финанситѣ (чете):

«Коя е причината дѣто нито едно отъ почитаемитѣ Министерства не внесжтъ въ Нар. Събрание заедно съ бюджет-топроектитѣ за суммитѣ които искатъ да бждатъ отпуснати за прѣзъ слѣдующата година биланситѣ за израсходенитѣ отъ сжжитѣ Министерства прѣзъ истекшата година сумми, така што, ако има повече израсходени да може да се освѣтли Нар. Събрание върху какво именно сж тѣ израсходвани, ако ли пакъ сж останали отъ вотиранитѣ сумми то да се види, отъ гдѣ и какъ сж списени. Ако е невѣзможно подробно освѣтление да ни се даде сега то желателно е што въ бжджшитѣ Нар. Събрания тия биланси, за които ми е запитванието да се представятъ на разглѣждане заедно съ бюджета-проекта,—понеже отъ внесениятъ на разглѣждане въ Нар. Събрание общъ бюджетъ за расходитѣ и приходитѣ на Княжеството се вижда единъ значителенъ дефицитъ, то моля г-на Министра ако би да се приеме бюджета да ми каже отъ гдѣ мисли да покрие този дефицитъ.»

М-ръ Начовичъ: На първата часть отъ запитванието на г-на Герова азъ можъ да отговоря тоже тутакси. За втората часть, относително начина, по който ще се покрие този дефицитъ, мисля, че тоя въпросъ е преждевремененъ. Коммисията преглѣдва бюджета, тя може да намали разности и да премахне дефицита или да го направи по-малъкъ. Когато видимъ резултата на преглѣдванието бюджета отъ коммисията, и ако се укаже нѣкакъвъ дефицитъ, тогава азъ ще бждж готовъ да направя предложение за неговото покриване. Относително първата часть, то е относително билиансъ за миналогодиннитѣ бюджети, както се изразява г-нъ запитвача, това е предвидено въ закона за отчетността по бюджета. Въ този законъ се казва, че ще се внесе въ Нар. Събрание законопроектъ за окончателното опредѣление на бюджета. Министерството се е погрижило за съставяние такива законопроекти за три отъ истеклитѣ години и именно: за годинитѣ 1879, 80 и 81-ва. Тия законопроекти сж вече подъ печатъ и ще бждатъ тия дни готови. Истина че щѣше да бжде по-добрѣ, ако тия проекти бѣха вече готови напечатани; но както знаете г-да, печатанието става въ София твърдѣ медленно. Въ веѣкий случай обаче тѣ ще се раздажтъ на г-да представителитѣ предъ затварянето на Събранието. За туй, онова, което жада г-нъ Геровъ, Нар. Събрание ще го получи въ твърдѣ кратко врѣме; ако не за 3-тѣ години, то поне за 1-вата или 2-та година сиречъ за 1879-а и 80-та.

Г. Геровъ: Г-нъ Министръ не отговори: ако на едно Министерство когато се отпуснатъ 2 милиона, а сж похарчени 1,800000, отъ какво сж артисали тѣзи пари? Или, ако на мѣсто 2000000 похарчило 2,200000, то отъ гдѣ е zelo тѣзи 200000 повече?

М-ръ Начовичъ: Туй запитване ми се струва, е излишно. Народното Събрание, както знаете, отпуска кредититѣ сантимъ по сантимъ, сиречь за еди какви чиновници толкози, за еди какви разноси толкози. Ако не се израсходватъ всичкитѣ отпущнѣти суми, сиречь ако се спестятъ отъ чиновницитѣ или разносикитѣ, тѣ оставатъ въ икономия. Или ако се иждивятъ повече, за това закона за отчетността по бюджета опредѣля правата на Министра относительно до иждивяването на повече сумми. Но това ще се види, когато се представи поправителния бюджетъ; тогази Нар. Събрание ще преглѣда тоя бюджетъ подробно и когато види, че е имало икономии, то нѣма да каже, че се е направило злѣ; а за повече израсходванитѣ сумми, то ще види, да ли тѣ сж израсходвани законно или не, и тогава ще направи своето постановление. Но, до когато не се преглѣдатъ смѣткитѣ въ Министерството, и тия смѣтки не могатъ да се видятъ преди сключаването на фин. година, не може да се представи на Нар. Събрание никаква смѣтка. Но закона за бюджета финансовата година се сключва обаче само слѣдъ мѣсець юлий на втората година, понеже е позволено до тогава да се плащатъ пари за смѣтка на истеклата година, и по тая причина не е мислимо да се започне сключаването на смѣткитѣ преди тоя мѣсець. На пр. за 82-а год. смѣткитѣ не могатъ да се свършатъ прѣди юлий отъ тѣзи 1883-та година. А за 83 год. — тѣ ще се приключатъ на юлия идущата 1884-а година, и само слѣдъ тая дата ще се започне съставянето и провѣряването на смѣткитѣ, и когато се свършатъ и представятъ, Нар. Събрание може да ги разглѣда.

Шивачовъ: Азъ до колкото разбрахъ, г-нъ Геровъ иска, да представи Министерството въ Нар. Събрание свѣдения относительно изпълнението на бюджета отъ настоящата година; т. е. да знае Нар. Събрание за всѣка година, колко е отпущнало то и колко е похарчено; така щото, ако е имало икономия, не би ли било по-добрѣ да се не туря за идущата година тѣзи сумми, която е повече похарчена. Това наистина ще бѣде добрѣ, защото нѣкой пѣтъ на мѣсто 10 хиляди фр. туряме въ бюджета 20. — За туй поддържамъ мнѣнието на г-на Герова и би молилъ да се представи такова нѣщо, колкото е възможно по-скоро, при разглѣждането на бюджета.

М-ръ Начовичъ: Такова нѣщо е невъзможно. Когато още годината не е истекла, какъ е възможно да се представятъ смѣтки за тази сѣща година? Може тѣ да се представятъ най-рано слѣдъ юлия отъ идущата година, по рано не е възможно, както всѣкий разбира. Истина е, че въ другитѣ държави при вотираването на бюджета се опредѣлятъ разносикитѣ, които ще се отпуснатъ на основание на направенитѣ разноси въ миналитѣ години, но не въ текущата. Напр. за да отпустнатъ кредити за 84 год. основаватъ се на разносикитѣ направени въ 81 82 години, сир. на сключенитѣ и провѣренитѣ управления. Въ ония държави даже, гдѣто финансовата организация е уредена, като сахатъ, трѣба да се мине мѣсець юлий на послѣдующата година, за да може да се сключатъ и представятъ смѣткитѣ, а у насъ, гдѣто организацията е далеко отъ да е съвършенна може ли да се иска по-голѣма бързина.

Г. Геровъ: Понеже г-нъ М-ръ на Финанситѣ каза, че ще се внесе такъвъ бюджетъ, то сега нѣма какво да говоря; когато се внесе, тогава ще говоря. А сега, като каза г-нъ М-ръ на Финанситѣ, мисля, че ще се внесе; защото отъ освобождението ни до днесъ такъвзи билансъ не се е внесалъ. За туй Нар. Събрание никога не е било освѣтено, за какво сж се похарчили паритѣ. За това, желателно е да се внесе въ Нар. Събрание отъ 80 год. до сега.

М-ръ Начовичъ: Азъ мога да внеса рѣкописа на тия смѣтки, ако Събранието го пожелае и той може да се предаде на една комисия, която да преглѣда тия смѣтки да даде и да си направи докладъ; но друго нѣщо освѣн рѣкописа за сега не мога да представя. Подиръ нѣколко деня ще бѣде възможно да представя законопроекта за бюджета отъ 79-тата, а другитѣ ще се слѣдватъ да се печататъ и ще се раздадатъ по-късно.

Анневъ: Оттѣглямъ си думата.

Буровъ: Г-да представители, азъ като слушамъ да се говори по финансовата частъ, и г-нъ М-ръ каза, че той щѣлъ да внесе нѣкога билансъ за расходитѣ на държавата презъ мин. години, не знай, като имаме една смѣтна палата, да ли тя не е приготвила докладъ, и ако е приготвила, то защо този докладъ не се внесе въ Нар. Събрание.

М-ръ Начовичъ: Смѣтната Палата, както знаете, бѣше изработила единъ докладъ за бюджета отъ 1879 година, който ми се струва, че се раздаде на г-да представителитѣ. (Гласове: Не е раздаденъ). Той може да се раздаде сега, ако не е билъ раздаденъ, но той е за 79 год., а отъ тогази насамъ Палатата не е още нищо представила. За 79 год. ви се представи опредѣлението на окончателенъ бюджетъ;

понеже той е бил преглѣданъ отъ смѣтната палата. А за 80 и 81 год. ви се представя поправителенъ бюджетъ само по смѣтките на Финансовото Министерство. За тѣзи 2 год. — 80 и 81, смѣтната палата още не се е произнесла.

Дуковъ: По този въпросъ нѣма да говоря, ако се е свършилъ, има нѣщо друго да напомня на г-да М-ритъ. (Не се е свършилъ). Тогава ще говоря, като се свърши.

Д-ръ Цачевъ: Азъ съмъ много благодаренъ да чувамъ отъ г-на Бурова, че иска да знае, какво е направила смѣтната палата, защото лани азъ искахъ да говоря за дѣлата на смѣтната палата и не ме оставихъ, че съмъ я нападналъ. Освѣнтъ това, въ тая смѣтна палата има чиновници, които сж роднини съ министритъ. Това нѣщо трѣба да се разглѣда. (М-ръ на Финанситъ: това не е надневенъ редъ).

Г. Геровъ: За да се свърши този въпросъ, понеже азъ запитахъ, съ мене трѣба и да се свърши. Азъ благодаря на г-на м-ра на Финанситъ, който даде обяснения, че това ще стане първото начало да се внася въ Нар. Събрание такова нѣщо. Азъ като се задоволявамъ отъ обясненията на г-на министра, още му благодаря.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да слѣдва още? (Желаетъ).

Л. Дуковъ: Азъ искахъ думата да напомня на г-на Министра, понеже виждамъ въ бюджета както всѣка година, така и сега една предвидѣна сума за поддържане ученици на правителственъ счетъ. Искамъ да ни представи списъкъ на тѣзи ученици, за да знаемъ, да ли сж всички несъстоятелни или сж повече синоветъ на влиятелни лица и желая да се представи такъвъ списъкъ. (Гласове: съгласно).

Шивачовъ: Азъ зная, че такъвъ списъкъ имаше минжлата година въ доклада за учебното дѣло по М-ството на Просвѣщението. Но най-сѣтне може би да има нѣкои нови стипендианти и може да се представи новъ списъкъ.

Къмъ г. Мин. на Финанситъ имамъ малка просбица. (Гласове: На дневенъ редъ).

Л. Дуковъ: Може би да е имало минжлата година, но азъ желая единъ общъ списъкъ и на тѣзи, които сж послѣ приети за стипендианти, и надѣя се, че правителството ще представи такъвъ единъ списъкъ съ подробно означение, кой какъвъ е и отъ гдѣ е.

Шивачовъ: Азъ имамъ една просба къмъ г-на М-ра на Финанситъ. Нѣколко прошения сж постѣпили въ Нар. Събрание, които не сж четени и въ тѣхъ има оплаквания противъ налога теметуата и иджара. Именно комисииетъ, които сж писвали въ тѣзи времена, твърдѣ произволно оцѣнявали

имуществата. На пр. има села каквито Момни-долъ отъ по-малко къщи плаща по много данъкъ отъ колкото Лукарча. За това, ще помоля г-на М-ра на Финанситъ, да благоволи да представи проектъ, за да се опредѣли този данъкъ по справедливо. Имаше прѣди нѣколко години представенъ единъ списъкъ, но Министерството не е обърнало внимание на този списъкъ. Трѣба да се опредѣли, защото населението много се оплаква.

М-ръ Начевичъ: Г. Шивачовъ да напише запитванието си и тогази ще отговоря.

Л. Дуковъ: Това не е предложение, но просто едно желание твърдѣ умѣстно. Наистина има много нередовности въ този случай, и азъ напълно сподѣлямъ мнѣнието на г. Шивачова, да се представи такъвъ единъ законопроектъ и да се опредѣлятъ точно тия работи.

Шивачовъ: Много други въпроси има, които се рѣшиха тука безъ да бѣха написани. Азъ мисля, че нѣма какво да пишъ на книга когадо г-нъ М-ръ на Финанситъ самъ знае тѣзи належаща нужда. Просто и просто, че емляка, теметуата и иджара сж твърдѣ несправедливо наложени на населението. Повече нѣма какво да кажа.

Предсѣдателъ: По прилично г-нъ Шивачовъ!

Нар. Събрание виждамъ, че не желаетъ да се продължава (Шумъ). Ако желаетъ да се слѣдва, да се произнесе, ако не желаетъ пакъ да се произнесе. Който желаетъ, да се слѣдва, да си дигне ржката. (Меншество). Тогава не желаетъ Нар. Събрание. На дневенъ редъ има нѣколко запитвания. При това ще моля нѣкои отъ комисииетъ, има ли нѣщо приготвено за да се тури на дневенъ редъ подиръ запитванията. Има ли готови законопроекти за пожаритъ, финансиялнитъ комисии и комисииетъ за измѣнението на Конституцията.

Ю. Шишковъ: Ще моля, да се тури на дневенъ редъ едно мое запитвание къмъ военното министерство.

Анневъ: Ако остане мѣсто за слѣдующий дневенъ редъ, да се тури още законъ за пожаритъ.

Списаревски: Азъ ще моля, да се тури на дневенъ редъ докладване закона за недоборитъ, тютюна и смрадликата.

Д-ръ Цачевъ: Отъ административната комисия има да се тури на дневенъ редъ разглѣждане на избирателний законъ.

Анневъ: Моля Нар. Събрание да се произнесе: доклада на комисията, за пожаритъ трѣба ли да се напечата или не трѣба. Мисля, че е излишно, защото закона е късъ и не заслужава да се печата.

Попповъ: На дневенъ редъ да се тури второто четение закона за горитъ. (Гласове: това за по-подиръ).

Председателъ: Сега слѣдва въпросътъ да имаме ли утрѣ заседание? (Гласове: желяемъ; утрѣ е по правилника). Ще каже, че желяе Нар. Събрание утрѣ да има заседание.

Шишковъ: Да се прочете дневний редъ.

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Секретаръ: **Н. Шивачовъ.**

Бошнаковъ: Не трѣба да се забравя, че има нѣколко прошения на дневенъ редъ.

Председателъ: Да, записано е, и послѣ дохожда запитванието на г-на Аннава и прочее. Засѣданието се закрива.

(Конецъ въ 6 часа и 20 минути).

Подпредседателъ: { **Иванъ Симеоновъ.**
Ат. Минчовъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**

ПЕЧАТНИ ПОГРѢШКИ.

На стр. 25 стълбъ I. редъ 2 отъ долу: намѣсто „чл. 7 и 8“ чете: чл. 58.

На стр. 85 стълбъ I. редъ 3 отъ долу намѣсто „500 дюлюма“ чете: 5 дюлюма.